İŞKUR

2014

MARDİN İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MARDİN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri hiç kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları beraberinde getirmektedir. Bu sebeple istihdam artırıcı politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla Çalışma ve İş Kurumu kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir.

Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber niteliğindedir.

Bu raporun ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde cevap veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Mardin İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Mustafa TAŞKESEN

Mardin Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2014 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 1333 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 1079'dür.

Türkiye geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2014 yılı I. Dönem ‘’Türkiye İşgücü Piyasası Analizi’’ hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Mehmet AKIN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....i
ÖNSÖZ ii
TABLOLAR LİSTESİ.....viii
ŞEKİLLER LİSTESİ .....
KISALTMALAR viii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ..... 4
BİRİNCİ BÖLÜM 6
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ..... 6

İŞKUR GÖSTERGELERİ 8
Kayıtlı İşsiz Verileri.....8
Açık İşler.....9
İşe Yerleştirmeler.....10
Mesleki Eğitim Faaliyetleri.....11
İşsizlik Ödeneği.....12

İKİNCİ BÖLÜM 13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI..... 13
AMAÇ VE YÖNTEM 13
İŞYERLERİVEMEVCUTİSTİHDAM 155
AÇIK İŞLER 26
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....43
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 52
SONUÇ.....57

EKLER 59
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 59
Ek 2: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları. 64
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü.....65
Ek 4- Ek Tablolar.....72

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2014) 6

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014(Ocak-Ağustos)).....8

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014).....9

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Dağılımı (2013-2014).....10

Tablo 5: Kurs Ve Kursiyer Göstergeleri (2014).....11

Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (Ocak-Ağustos,2014).....12

Tablo 7: Sektörlere Ve Büyüklüklere Göre İşyeri Sayısı 15

Tablo 8: Sektörlere Ve İşyeri Büyüklüklerine Göre İşyeri Oranları (2014).....16

Tablo 9 : Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılımı (2014).....18

Tablo 10: Cinsiyete Göre Çalışanların Sektörel Dağılımı.....18

Tablo 11: En çok Çalışılan Meslekler (2014).....20

Tablo 12: İşkur Hizmetinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları (2014).....22

Tablo 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı (2014).....27

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Oranı (2014).....28

Tablo 15: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı (2014).....29

Tablo 16: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı (2014).....29

Tablo 17: Meslek gruplarına Göre Açık İş Oranı (2014).....30

Tablo 18: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı (2014).....31

Tablo 19: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı (2014).....34

Tablo 20: Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı (2014).....34

Tablo 21: Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı (2014).....37

Tablo 22: İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı.....38

Tablo 23: Açık İşlerin Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı.....39

Tablo 24: Yabancı Ortaklığı Olan Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....39

Tablo 25: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....40

Tablo 26: Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....40

Tablo 27: İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanallarının Dağılımı.....41

Tablo 28: İşkur Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı.....41

Tablo 29: Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı.....42

Tablo 30: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı.....42

Tablo 31: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı…….....43

Tablo 32: Cinsiyete Göre Açık İş Oranı…….…….…..43

Tablo 33: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları….…….……..44

Tablo 34: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (2014)…….…….….45

Tablo 35: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş Ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları (2014)……..45

Tablo 36: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları ……..…46

Tablo 37: Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranlar…..47

Tablo 38: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranları ……..47

Tablo 39: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının Geçen Yıl İle Karşılaştırılması ….48

Tablo 40: İşveren Büyüklüklerine Göre Tüm İşverenlerin TGÇM İşverenlerine Oranı……49

Tablo 41: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenleri Durumu……..…49

Tablo 42: TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılımı….……..…..50

Tablo 43: TGÇM İşyerlerinde TGÇM Nedeni Dağılımı (2014)……..51

Tablo 44: TGÇM Oransal Dağılımı İl-Türkiye Karşılaştırılması (2014)……..…51

Tablo 45: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi Ve Net İstihdam Değişim Oranları (2014)…...53

Tablo 46: Meslek Gurupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları (2014)…….…….54

Tablo 47: Net İstihdam Artışı Ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek……..54

Tablo 48: 2014 ve 2015 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net istihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması……55

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri……7

Grafik 2: İşyeri Büyüklüklerine Göre Çalışan Sayıları Oranları…….……..……..……..16

Grafik 3: Ortalama Çalışan Sayıların Sektörlere Göre Dağılımı (2014)……..……17

Grafik 4: Çalışanların Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Oranları (2014)…….……..……19

Grafik 5: İşyerlerinin Özelliklerinin Oranı……. ……...21

Grafik 6: Büyüklüğüne Göre İhracat Yapan İşyeri Sayısı (2014)…….……..……..……23

Grafik 7: Büyüklüklerine Göre Teşvik Alan İşyerleri Oranı (2014)……..……..24

Grafik 8: Büyüklüklerine Part-Time İşçi Çalıştıran İşyerleri Oranı (2014)……..……..……..26

Grafik 9: Büyüklüğüne Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyerleri Sayısı……26

Grafik 10: Eğitim durumuna Göre Açık İş Dağılımı……32

Grafik 11: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı……..……33

Grafik 12: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı……35

Grafik 13: Becerilere Ve Cinsiyetlere Göre Açık İş Dağılımı……..…..36

Grafik 14: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı……..…...38

Grafik 15: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları Türkiye Karşılaştırması (2014) ……..……52

Grafik 16: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Verilen İşyerlerinin Oranlarının Karşılaştırılması……55

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurum

YÖNETİCİ ÖZETİ

Mardin İlinin temel işgücü göstergelerini 2008-2013 yılları arasındaki değişimi incelendiğinde 2013 yılı ilde işgücüne katılım oranının en yüksek olduğu yıldır. İstihdam oranının en yüksek olduğu yıl 2010 yılıdır. İşsizlik oranının en düşük olduğu yıl 2010 yılıdır. İşgücüne katılım oranı her geçen yıl artarken, istidam oranı ve işsizlik oranında bu istikrarın olmadığı görülmektedir. İşsizlik oranı 2008 de yüzde 17 iken 2010 da bu oranın yüzde 9,1'e kadar düştüğü, 2013 te ise bu oranın yüzde 20,6'e yükseldiği görülmektedir.

Mardin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında yüzde 30'a yakın bir oranın beden işçisi(genel) mesleğinde kayıtlı olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle İl Müdürlüğüne iş için başvuranların büyük çoğunluğunun vasıflı bir mesleği olmadığını söyleyebiliriz.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2014 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri 371 işyeri ile en çok ulaştırma ve depolama sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu sektörü 324 işyeri ile toptan ve perakende ticaret ve 232 işyeri ile inşaat sektörü takip etmektedir. İşyerlerinin büyüklükleri bakımında incelendiğinde en fazla işçinin yüzde 71,2'lik oranla 10-49 işçi çalıştıran işyerleridir. İşyerlerinin ortalama çalışanları incelendiğinde Mardin genelinde işyeri başına 21 işçi düştüğü görülmektedir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece yüzde 8,6'dır. Kadınların oran olarak en fazla çalıştığı sektör yüzde 38,6 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü olduğu görülmektedir. Bunu yüzde 28,9 ile finans ve sigorta faaliyetleri sektörü izlemektedir. Erkeklerin oran olarak en çok çalıştığı çalışanlarının hepsinin erkek olduğu madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür. Bunu yüzde 98,2 ile ulaştırma ve depolama sektörü takip etmektedir.

İlde en çok çalışılan mesleklerin ulaştırma ve depolama sektörü ile inşaat sektöründe görülmektedir. Genel olarak en çok çalışılan meslek beden işçisi (genel) mesleği iken erkeklerde tır-çekici şoförü kadınlarda ise makineci (dikiş) mesleği olduğu görülmektedir.

Mardin ilinde açık iş verme oranı yüzde 10,7'dir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş veren sektör yüzde 30,6 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüdür. Bunu yüzde 30,4 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü izlemektedir.

İlde açık iş oranı yüzde 3,6 olarak hesaplanmıştır. Bu oran 2013 yılında hesaplanan yüzde 5,1 açık iş oranına kıyasla düşüş göstermiştir. Sektörlere göre açık iş oranlarına baktığımızda; açık iş oranını n fazla olduğu sektör yüzde 13,8 ile imalat sektörüdür. Bunu yüzde 6,8 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri izlemektedir.

Ana meslek gruplarının açık iş oranlarına baktığımızda açık iş oranının en fazla olduğu meslek grubu yüzde 4,7 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışan meslek grubudur. İkinci sırada yüzde 4,5 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, üçüncü sırada yüzde 4,4 ile profesyonel meslek mensupları meslek grubu gelmektedir.

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek makineci (dikiş)tir. Açık işlerin yüzde 26,8'ini makineci (dikiş) oluşturmaktadır. Makineci (dikiş) yüzde 10,4 oranı ile dikiş makinesi operatörü-kumaş takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğer meslekler ortacı/ayakçı (tekstil), ütücü, tır-çekici şoförü, kumaş paketleme işçisi, kesimhane işçisi, sevkiyat görevlisi, satış danışmanıdır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin yüzde 63,7'sini oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında işverenler tarafından açık işler için talep edilen beceri düzeylerine bakıldığında; açık işlerin yüzde 83,9' unda mesleğe ilişkin yeterli bilgi arandığı görülmüştür. İkinci sırada yüzde 48,1 oranı ile takım çalışması becerisi istenmiştir. İşverenlerin yüzde 15,2'si fiziki ve bedensel yeterlilik beceri düzeyini talep etmiştir. Açık işlerin becerilere göre dağılımında iş ahlakına sahip olma yüzde 13,1 bilgisayar kullanımı yüzde 9,8 oranlarında tercih edilmiştir.

Açık işlerin karşılamak için hangi arama kanalları kullanıldığına baktığımızda 2014 yılı için İŞKUR aracılığıyla arayanların oranı yüzde 65,5 ile birinci sırada olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 53,5 ile akraba-eş dost aracılığıyla arayanların oranı yüzde 53,5'tir. İnternet ve sosyal medya aracılığıyla yüzde 11,2 iken gazete-ilan vb ile arayanların oranı yüzde 9,7'dir. 2013 yılına kıyasla baktığımızda İŞKUR aracılığıyla arayanların oranında ciddi bir artış olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımına baktığımızda en çok yüzde 36,5 oranıyla imalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 17,8 oranı ile toptan ve perakende ticaret sektörü iken üçüncü sırada yüzde 12,6 ile ulaştırma ve depolama sektörü gelmektedir.

Temininde güçlük çekilen meslekleri ana meslek gruplarına göre dağılımını incelediğimizde; Mardin'de yüzde 40 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ana meslek grubunda eleman temininde güçlük çekildiği görülürken, temininde en çok güçlük çekilen ikinci ana meslek grubu yüzde 16,3 ile profesyonel meslek mensupları, temininde en çok güçlük çekilen üçüncü meslek grubu ise yüzde 7,5 oranı ile hizmet ve satış elemanları meslek grubudur.

Temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde; temininde güçlük çekilen ilk on meslek dikiş makinesi operatörü-kumaş, tır-çekici şoförü, makineci (dikiş), garson, satış danışmanı, ön muhasebeci, muhasebeci, aşçı, pazarlamacı, şoför-yük taşıma şeklindedir.

İlde temininde güçlük nedenlerine baktığımızda işverenlerin yaklaşık yüzde 80'i gerekli mesleki beceriye sahip eleman olmadığını, yaklaşık yüzde 70'i yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması neden olarak belirtmektedir. Üçüncü sırada ise yaklaşık yüzde 40'ı bu meslekte işe başvuru yapılmaması neden olarak belirtmektedir.

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle ilde Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) yüzde 4,2'dir. İlde NİDO değeri en yüksek sektör yüzde 30,8 ile gayrimenkul faaliyetler sektörüdür. İkinci sırada yüzde 18,3 oranı ile imalat sektörüdür. Bir yıllık dönemde gayrimenkul faaliyetler sektörü en fazla istihdamını artırmayı hedeflemektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründeki NİDO değeri yüzde 17,8 iken bilgi ve iletişim sektörünün de NİDO değeri yüzde

yüzde 12,9'dir. Dikkat çeken nokta idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörün NİDO değerinin -%14,6 olmasıdır. Yani bu sektörde istihdam azalışı beklenmektedir.

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle Mardin'de en çok istihdam azalışı beklenen meslek Temizlik Görevlisidir. İlde en çok istihdam azalışı beklenen beş meslek sırasıyla; Temizlik Görevlisi, Şoför (Yolcu Taşıma), Taksi Şoförü, Depo Hamalı, Direksiyon Eğitmeni'dir.

GİRİŞ

Mardin ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Mardin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verilerine dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

Bu amaçla Mardin ili için 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergeleri ile İŞKUR verileri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Mardin işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini

doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirseniz.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Mardin İlinde temel işgücü göstergeleri incelenirken TÜİK hane halkı işgücü göstergeleri anketleri temel kaynak olarak kullanılmıştır. 2008 ile 2013 göstergeleri incelenmiştir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	30,9	25,7	17,0
2009	32,3	28,2	12,8
2010	36,5	33,2	9,1
2011	34,1	29,9	12,3
2012	35,3	27,9	20,9
2013	37,4	29,7	20,6

Kaynak: TÜİK

Mardin ilinde işgücüne katılım oranı 2008-2013 yıllarında incelendiğinde 2008 yıllında en düşük oranda olduğu görülmektedir. Bu oran tabloda da görüldüğü gibi yüzde 30,9 dur. İşgücüne katılımın en yüksek olduğu yıl ise 2013 yıllıdır. 2013 yıllında işgücüne katılım oranı ise yüzde 37,4 olarak görülmektedir. Mardin ilinde 2011 yılında işgücüne katılım oranı azalmışsa da genel anlamda bir artış olduğu söylenebilir.

Mardin ilinde istihdam oranları incelendiğinde istihdamın en az gerçekleştiği yıl 2008 yıllı olarak görülüyor. 2008 ve 2010 yıllarında ise istihdam oranı artmıştır. 2010 yıllında ki istihdam oranı yüzde 33,2 ile son 6 yılın en yüksek oranıdır. 2011 ve 2012 yıllarında istihdam oranında azalmanın olduğu 2013 yıllında 2012 yıllına oranla tekrar bir artışın varlığından söz edilebilir.

2008 ile 2013 yılları arasında Mardin ilinin son altı yıldaki işsizlik verilerini incelediğimizde işsizliğin 2013 yıllında en yüksek seviyede olduğu görülmektedir. 2013 yıllında işsizlik oranı yüzde 20,6 olarak görülmektedir. 2010 yıllında işsizlik ciddi oranda azalmıştır. 2010 yıllında ise işsizlik oranının en az olduğu yıldır. 2010 yıllında ki işsizlik oranı yüzde 9,1'dir. 2011-2013 yılları arasında ise işsizlik oranının tekrardan artığı görülmektedir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

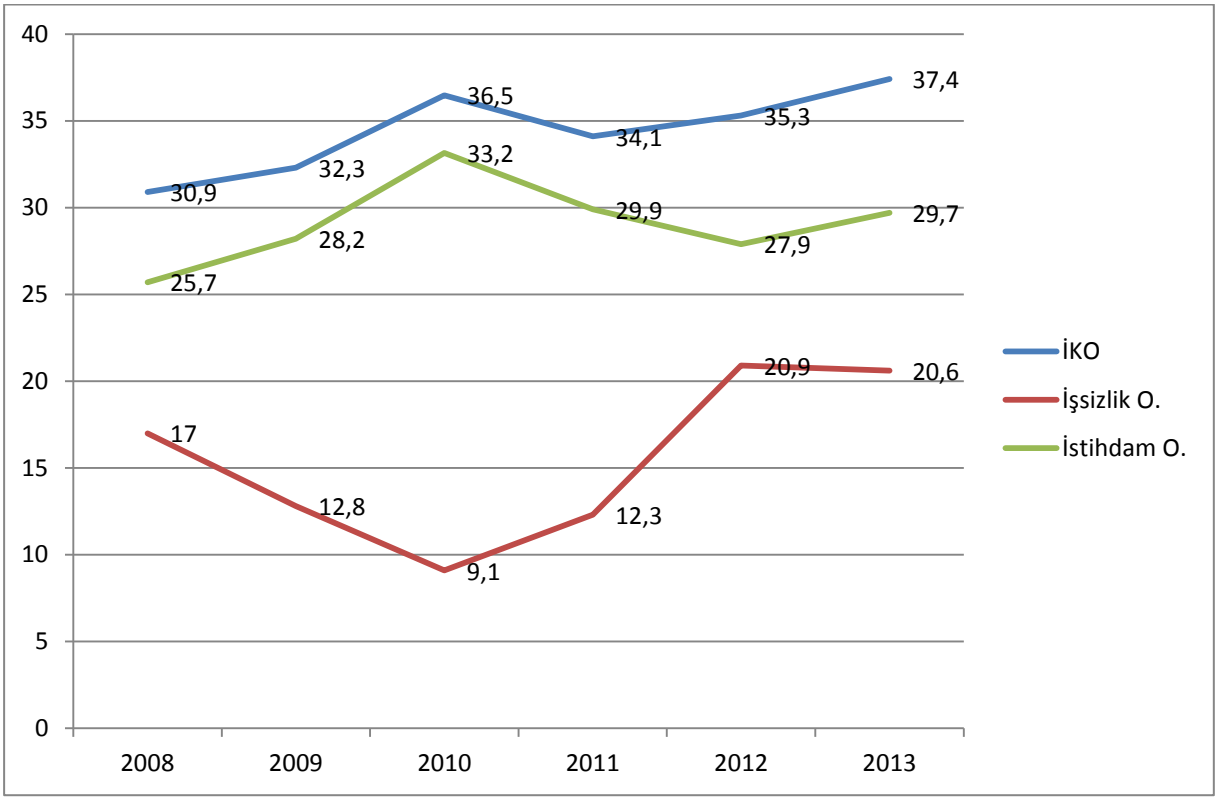

Kaynak: TÜİK

Son altı yıllık veriler incelendiğinde işgücüne katılım oranı, işsizlik oranı ve istihdam oranlarında artış ve azalışların yıllar itibariyle değişim gösterdiği bu değişimin istikrarlı bir artış veya azalışa sahip olmadığı sonucuna ulaşılabilir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

Bu bölümde 2013 yılı ve 2014 yılının ilk sekiz ayına ait İŞKUR verileri ile Mardin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verileri ışığında Mardin ilinde kayıtlı işgücü, kayıtlı işsiz verileri, açık iş sayıları, kuruma yapılan başvurular, işlere yapılan yerleştirmeler, işgücü yetiştirme kursları ve işsizlik ödeneğine başvurular özetlenecektir

KAYITLI İŞSİZ

Mardin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde kayıtlı işgücü istatistiklerine bakıldığında; 2013 yılının sonu itibariyle Mardin'de kuruma kayıtlı 20.486, 2014 yılının ilk dokuz ayında ise 19.201 iş arayan mevcut olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014)

2013		2014	
MESLEK	KAYITLI İŞSİZ	MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	8754	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	7277
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1660	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1127
BÜRO MEMURU (GENEL)	618	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	682
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	578	BÜRO MEMURU (GENEL)	504
HİZMETLİ (KAMU KURULUŞLARI)	337	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	298
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	329	GARSON (SERVİS ELEMANI)	245
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	324	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	234
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	252	SATIŞ DANIŞMANI	230
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	234	HİZMETLİ (KAMU KURULUŞLARI)	229
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	204	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	224
Diğer Meslekler	7.196	Diğer Meslekler	8.151
Toplam	**20.486**	**Toplam**	**19.201**

Kaynak: İŞKUR Ocak-Ağustos

Mesleklere göre kayıtlı işsizlere ilişkin 2012 yılının istatistiklerine bakıldığında beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik), büro memuru (genel), temizlik görevlisi, hizmetli, beden işçisi (inşaat), şoför (yolcu taşıma), şoför (yük taşıma), güvenlik görevlisi (silahlı), bilgisayar işletmeni, ilk on sırada gelmektedir.

2014 yılının ilk dokuz ayına ait mesleklere göre kayıtlı işsizlere bakıldığında ise beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik), temizlik görevlisi, büro memuru (genel), şoför (yük taşıma), garson (servis elemanı), şoför (yolcu taşıma), satış danışmanı, hizmetli, bilgisayar işletmeni ilk on sırada gelmektedir.

AÇIK İŞLER

Mardin ili 2013 yılında açık iş taleplerini en fazla olduğu meslekler yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi sıralayacak olursak beden işçisi (temizlik), makineci (dikiş), beden işçisi (genel), güvenlik görevlisi, konfeksiyon işçisi şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014)

2013		2014	
MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	821	DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ	361
MAKİNECİ (DİKİŞ)	403	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	268
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	393	MAKİNECİ (DİKİŞ)	236
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	321	BAYAN TERZİSİ	130
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	288	KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ ELEMANI	100
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	285	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	88
BAYAN TERZİSİ	166	ÖN MUHASEBECİ	71
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	148	ELEKTRİK TESİSATI VE PANO MONTÖRÜ TEKNİSYENİ/ELEKTRİK TEKNİSYENİ	71
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	132	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	58
GARSON (SERVİS ELEMANI)	88	GARSON (SERVİS ELEMANI)	56
Diğer Meslekler	2.210	Diğer Meslekler	1.280
Toplam	**5.255**	**Toplam**	**2.719**

Kaynak: İŞKUR Ocak-Ağustos

Mardin ili 2014 0cak- Ağustos ayları itibariyle özel sektör iş yerlerinden açık iş taleplerini en fazla olduğu meslekler yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi sıralayacak olursak dokuma konfeksiyon, makineci, beden işçisi (genel), makineci (dikiş), bayan terzisi, konaklama ve seyahat hizmetleri elemanı meslekleridir. Mesleklere göre açık işler incelendiğinde ciddi bir şekilde konfeksiyon ile ilgili işyerlerinin eleman ihtiyacı duyduğu sonucuna ulaşılabilir.

İŞE YERLEŞTİRMELER

2013 yılındaki işe yerleştirilen mesleklere baktığımızda beden işçisi (temizlik) en fazla yerleştirme gerçekleşen meslektir. Bunu beden işçisi (genel), temizlik görevlisi, konfeksiyon işçisi, makineci (dikiş) meslekleri takip etmektedir. 2014 yılında ilk sekiz aylık işe yerleştirmenin en fazla beden işçisi (genel) mesleğinde olduğu görülmektedir. Bunu makineci (dikiş), ön muhasebeci, şoför (yük taşıma), elektrik tesisatı ve pano montörü teknisyeni/elektrik teknisyeni meslekleri takip etmektedir.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014)

2013		2014	
MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME	MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	650	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	127
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	200	MAKİNECİ (DİKİŞ)	100
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	166	ÖN MUHASEBECİ	45
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	124	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	39
MAKİNECİ (DİKİŞ)	112	ELEKTRİK TESİSATI VE PANO MONTÖRÜ TEKNİSYENİ/ELEKTRİK TEKNİSYENİ	34
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	71	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	31
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	60	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	30
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	58	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	27
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	50	HEMŞİRE	26
ÖN MUHASEBECİ	46	BAYAN TERZİSİ	26
Diğer Meslekler	856	Diğer Meslekler	406
Toplam		Toplam	

Kaynak: İŞKUR Ocak-Ağustos

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2014 yıllı Ocak-Ağustos ayları arasında Mardin Çalışma ve İş Kurumu il Müdürlüğü ile özel sektör işyerleriyle ortaklaşa 14 tane işgücü yetiştirme kursu (istihdam garantili) açıldı. Bu kurslardan 236'si erkek 327'si kadın olmak üzere toplamda 563 kişi faydalanmıştır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014)

KURS TÜRÜ	2014			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
İŞ.YET.KURS/İSTİHDAM GARANTİLİ	14	236	327	563
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI (İEP)	251	314	191	505
GİRİŞİMCİLİK	1	36	65	101
ENGELLİ KURSLARI	2	16	14	30
GAP II/İEP	17	14	19	33
Toplam	291	655	688	1343

Kaynak: İŞKUR Ocak-Ağustos

2014 yıllı ilk sekiz ayında Mardin Çalışma ve İş Kurumu il Müdürlüğü ile özel sektör işyerleriyle ortaklaşa 268 tane İşbaşı Eğitim Programı (GAP II/İEP dahil) açıldı. İşbaşı Eğitim programı farklı mesleklerden açılarak 328'i erkek 210'u kadın olmak üzere toplamda 538 kişi faydalanmıştır.

2014 yılında bir tane girişimcilik kursu açılmıştır. Bu kurstan 36'sı erkek 65'i kadın toplam 101 kişi faydalanmıştır. Yine iki tane engellilere yönelik kurs açılmış olup bu kurstan da 16'sı erkek 14'u kadın toplam 30 kişi faydalanmıştır.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

2014 yılında Ocak-Ağustos ayları arasında 1338 kişi işsizlik ödeneğini almaya hak kazanmıştır.

Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2014)

2014	
MESLEK	İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLER
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	371
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	57
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	47
BÜRO MEMURU (GENEL)	40
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	39
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	29
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	28
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	26
AŞÇI	24
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	23
Diğer Meslekler	632
Toplam	1338

Kaynak: İŞKUR Ocak-Ağustos

İşsizlik ödeneğine hak kazanların mesleklerine göre incelediğimizde tabloda da görüleceği üzere en fazla beden işçisi (genel) mesleğinde olduğu görülmektedir. Bunu beden işçisi (temizlik), şoför (yük taşıma), büro memuru (genel), ağır kamyon şoförü, tır-çekici şoförü, güvenlik görevlisi (silahlı), şoför (yolcu taşıma), aşçı, temizlik görevlisi meslekleri izlenmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 1" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Araştırma sonuçlarına göre en fazla işyeri ulaştırma ve depolama, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve bakımı, inşaat ve imalat sektörlerinde bulunmaktadır.

Tablo 7: Sektörlere ve büyüklüklere göre Göre İşyeri Sayısı (2014)

Sektörlere göre işyeri sayıları	1-9	10-49	50+	Genel Toplar
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	2	0	3
İmalat	34	77	23	134
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1		0	1
İnşaat	88	131	13	232
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarım	79	240	4	324
Ulaştırma ve depolama	21	340	10	371
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8	31	1	40
Bilgi ve iletişim	3	1	1	5
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	5	0	6
Gayrimenkul faaliyetleri	4	1	0	5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10	30	0	40
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8	14	7	29
Eğitim	4	30	3	37
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	21	2	26
Diğer hizmet faaliyetleri	3	13	0	16
Genel Toplam	**267**	**936**	**63**	**1269**

Kaynak: Mardin İPTA 214

Araştırma 10+ işyerlerini kapsamaktadır ancak 1-9 işçi çalıştıran işyerleri sayısının 267 olduğu görülmektedir. Bu işyerlerinin 10+ altına düşmesi anlamına gelmektedir. 10-49 işçi çalıştıran işyerlerinin sayısı 936 iken 50+ işçi çalıştıran iş sayısı ise 63 tanedir.

Tablo 8: Sektörlere ve işyeri büyüklüklerine göre işyeri oranları (2014)

Sektörlere göre işyeri sayıları	1-9	10-49	50-249	250+	Genel Top
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	100,0%
İmalat	25,2%	57,5%	16,5%	0,8%	100,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	37,8%	56,5%	5,7%	0,0%	100,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	24,5%	74,2%	1,3%	0,0%	100,0%
Ulaştırma ve depolama	5,6%	91,6%	2,8%	0,0%	100,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19,4%	77,8%	2,8%	0,0%	100,0%
Bilgi ve iletişim	50,0%	25,0%	25,0%	0,0%	100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	25,0%	75,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	75,0%	25,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,7%	74,3%	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	25,9%	48,1%	18,5%	7,4%	100,0%
Eğitim	11,4%	80,0%	8,6%	0,0%	100,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	8,7%	82,6%	8,7%	0,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	18,8%	81,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	21,0%	73,8%	5,0%	0,3%	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Sektörler iş yeri büyüklüğüne göre incelendiğinde ulaştırma ve depolama sektöründeki işyerlerinin yüzde 91,6'sı 10-49 işçi çalıştıran işyerlerinde oluşmaktadır. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve bakımı sektöründeki işyerlerinin yüzde 74,2'si 10-49 işçi çalıştıran işyerleri, inşaat sektörünün yüzde 56,5'i 10-49 iken yüzde 37,8'si 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde oluşmaktadır. İmalat sektöründe ise 10-49 işçi çalıştıran işyerlerinin oranı yüzde 57,5 iken 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinin oranı ise yüzde 25,2 dir.

Grafik 2: İşyeri büyüklülerine göre çalışan sayıları oranı (2014)

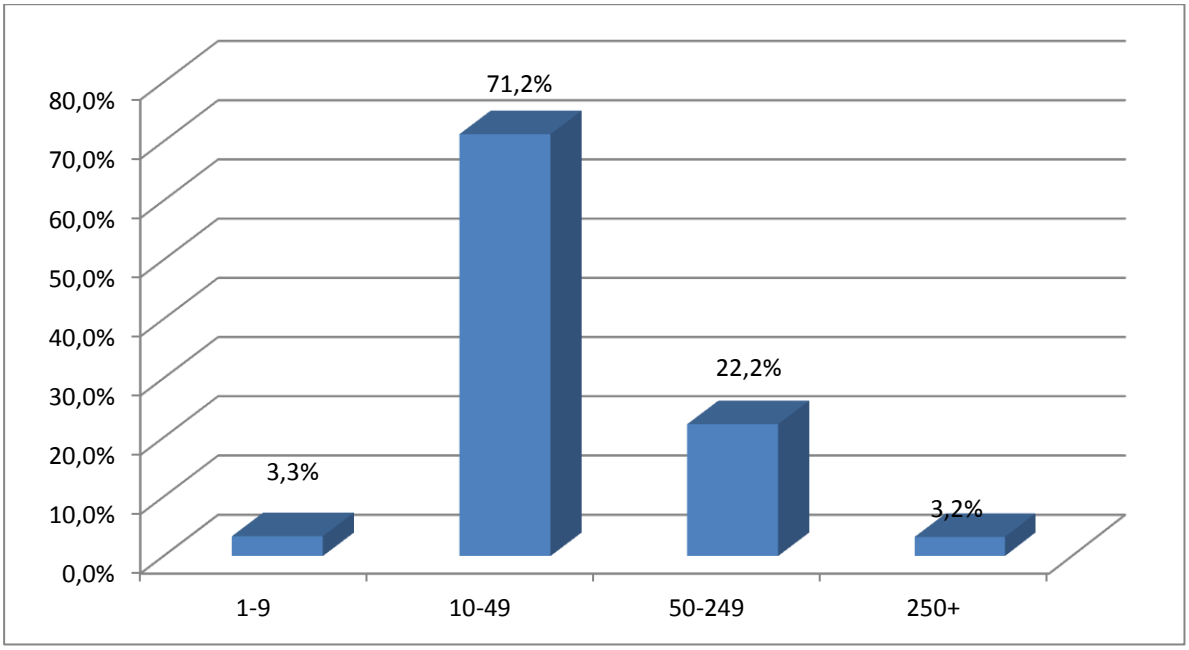

Kaynak: Mardin İPTA 2014

İşyeri büyüklüklerine göre çalışan sayılarına bakıldığında toplam çalışanlar arasında en fazla işçinin yüzde 71,2'lik oranla 10-49 işçi çalıştıran işyerleridir. 50-249 işçi çalıştıran işyerlerinde ise çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 22,2'dir. 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde yüzde 3,3 yine 250+ işçi çalıştıran işyerlerinde bu oran yüzde 3,2'dir.

Grafik 3: Ortalama Çalışan Sayılarının Sektörlere Göre Dağılımı

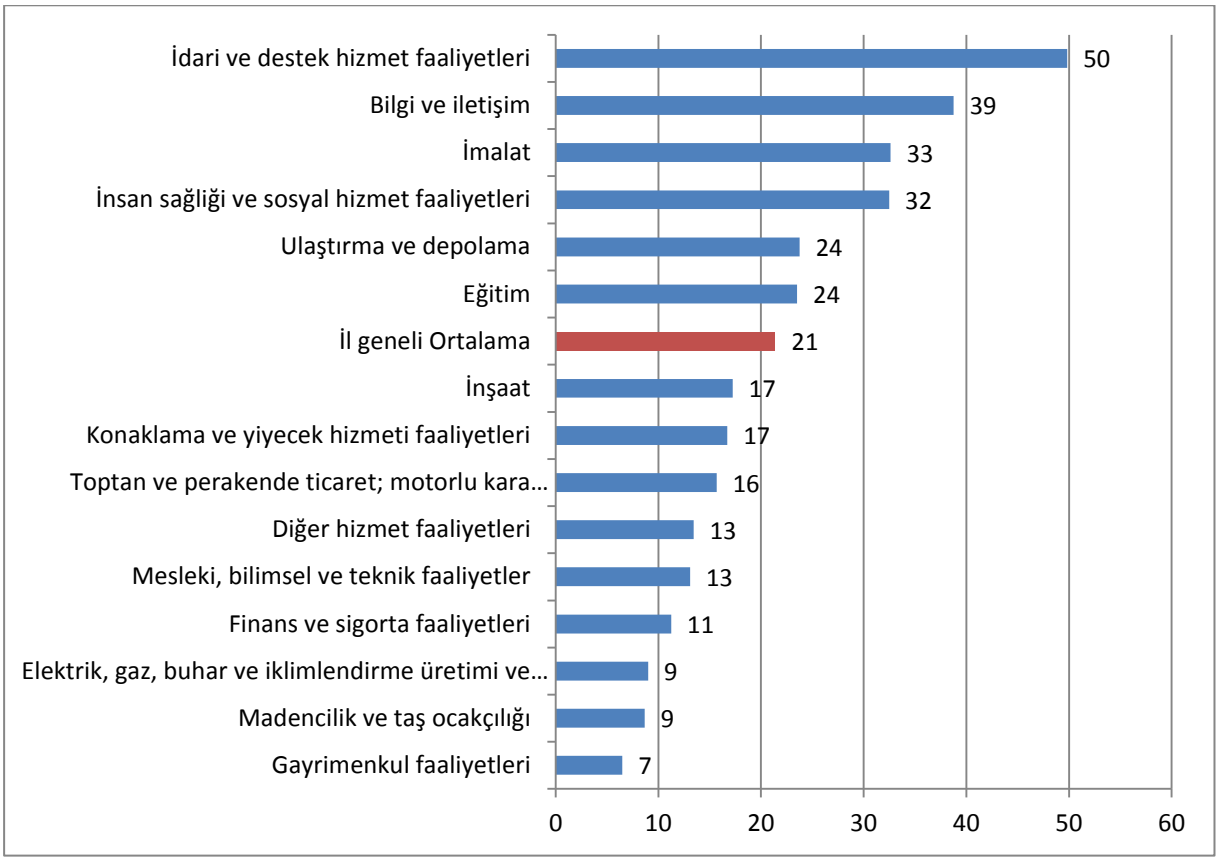

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Ortalama çalışan sayılarının sektörel dağılımına baktığımızda işyeri başına 21 işçi düştüğü görülmektedir. En fazla ortalama çalışan sayısına sahip sektör 50 kişi ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Bilgi iletişim 39, imalat 33, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri 32, ulaştırma ve depolama 24, eğitim 24 kişi ile işyeri başına düşen ortalama işçi sayısının üstünde olan sektörlerdir. İşyeri başına en az işçi gayrimenkul faaliyetleri sektöründe 7 kişi iledir. Madencilik ve taş ocaklığı 9, elektrik, gaz buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı 9 ortalama işyeri başına en az düşen işçi sektörleridir.

Tablo 9: Kuruluş Yıllarına göre İşyerlerinin Sektörler Dağılımı (2014)

İşveren Sayısı	Kuruluş Yılı						
Sektörler	**0-4**	**5-9**	**10-14**	**15-19**	**20-24**	**25+**	**Toplam**
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	1	1	0	1	0	3
İmalat	45	44	20	7	9	7	134
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0	0	1	0	0	1
İnşaat	111	50	20	24	20	6	232
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	74	108	66	50	14	12	324
Ulaştırma ve depolama	154	113	49	40	8	7	371
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	10	3	6	2	1	40
Bilgi ve iletişim	1	1	3	0	0	0	5
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	6	0	0	0	0	6
Gayrimenkul faaliyetleri	4	0	0	0	0	1	5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24	7	5	2	1	1	40
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10	13	1	4	0	1	29
Eğitim	8	15	5	4	2	2	37
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	6	18	2	0	0	0	26
Diğer hizmet faaliyetleri	5	2	1	4	0	4	16
Genel Toplam	**459**	**389**	**176**	**143**	**59**	**43**	**1269**

Kaynak: Mardin İPTA 214

İşyerlerinin kuruluş tarihleri bakımından yaşlarına bakıldığında 0-4 yaş aralığında 459, 5-9 yaş aralığında 389, 10-14 yaş aralığında 176, 15-19 yaş aralığında 176, 20-24 yaş aralığında 59, 25 ve üstü yaşında ise 43 iş yerleri bulunmaktadır. Sektörler bazında bakıldığında 0-4 ve 5-9 yaş aralığında en fazla işyeri ulaştırma depolama sektöründe, 10-14 ve 15-19 yaş aralığında en fazla işyeri toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve bakımı sektöründe, 20-24 yaş aralığında en fazla işyeri inşaat sektöründe, 25 ve üstü işyerlerinde ise en fazla işyeri yine Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve bakımı sektöründedir.

Tablo 10: Cinsiyete Göre Çalışanların Sektörel Dağılımı (2014)

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	26	0	26
İmalat	3736	634	4370
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9	0	9
İnşaat	3903	97	4001
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	4638	442	5080
Ulaştırma ve depolama	8652	162	8814
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	577	92	669
Bilgi ve iletişim	153	41	194
Finans ve sigorta faaliyetleri	48	20	68
Gayrimenkul faaliyetleri	26	6	33
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	449	74	523
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1237	207	1445
Eğitim	668	202	870
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	519	326	844
Genel Toplam	**24832**	**2329**	**27161**

Kaynak: Mardin İPTA 214

Çalışanların sektörlere dağılımına bakıldığında en fazla çalışanın ulaştırma ve depolama sektöründe olduğu bu sektörü sırasıyla toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve bakımı, imalat, inşaat ve idari destek hizmetleri faaliyetleri sektörleri takip etmektedir.

Sektörler çalışanların cinsiyet bakımından dağılımına bakıldığında en fazla kadının çalıştığı sektörün imalat sektörü olduğu görülmektedir. İmalat sektörünü sırasıyla toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve bakımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, idari ve destek hizmet faaliyetleri, eğitim ve ulaştırma depolama sektörleri takip etmektedir. Erkeklerde ise en fazla çalışan ulaştırma ve depolama sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve bakımı, inşaat, imalat ve idari destek hizmetleri faaliyetleri sektörleri izlemektedir.

Grafik 4: Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Oranları

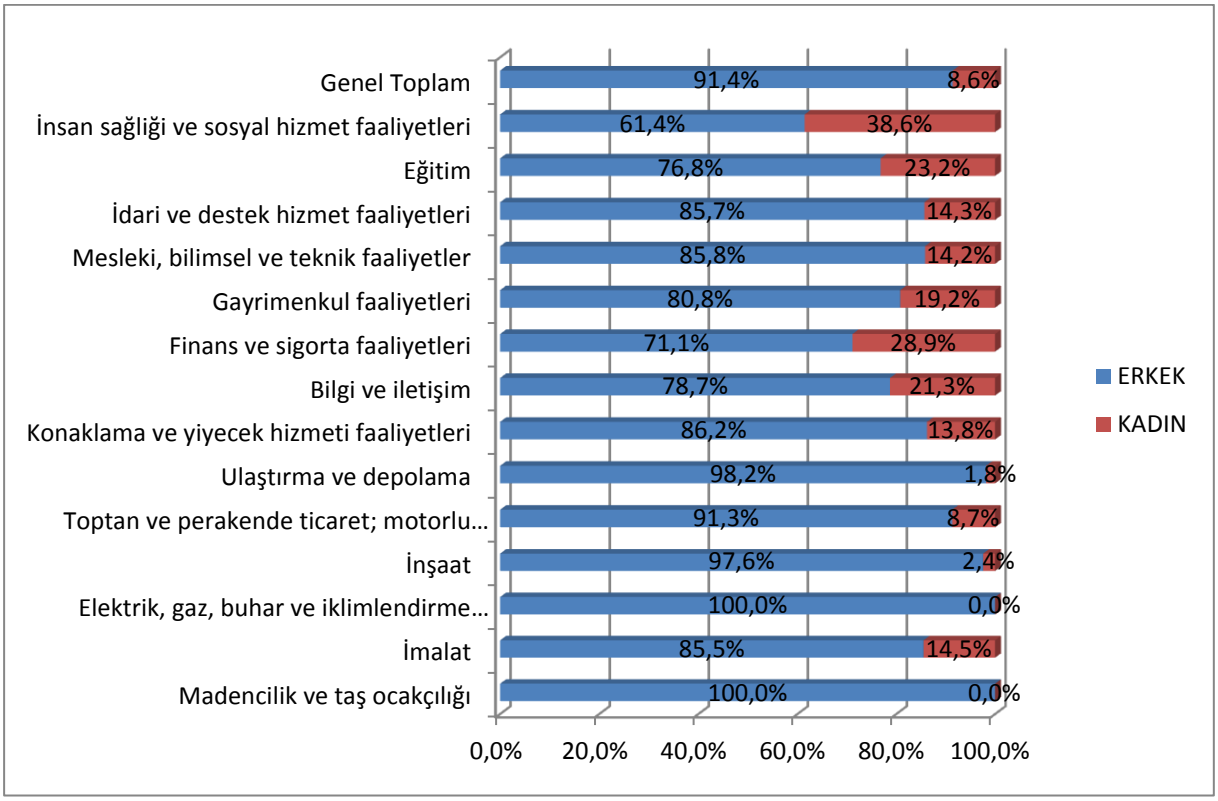

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Çalışanların cinsiyete göre dağılımına bakıldığında çalışanların yüzde 91,4'ü erkek, yüzde 8,6'sı kadın olduğu görülmektedir. Oransal açıdan en fazla kadının çalıştığı sektör yüzde 38,6 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Erkeklerde ise bu oran yüzde 100 ile madencilik ve taş ocaklığı sektörüdür. En fazla çalışanın olduğu üç sektöre bakıldığında; ulaştırma ve depolama çalışanların cinsiyet dağılımı yüzde 98,2 ile erkek yüzde 1,8 ile kadın oluşturmaktadır. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve bakımı sektöründe yüzde 91,3 erkek, yüzde 8,7 kadın

oluşturmaktadır yine en fazla çalışanın olduğu üçüncü sektör olan inşaat sektöründe yüzde 96,6 erkek, yüzde 2,4 kadın çalışmaktadır.

Tablo 11: En çok Çalışılan Meslekler

GENEL	ERKEK	KADIN
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	MAKİNECİ (DİKİŞ)
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BÜRO İŞÇİSİ
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	SEKRETER
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	ÖN MUHASEBECİ
MAKİNECİ (DİKİŞ)	BÜRO İŞÇİSİ	AŞÇI
BÜRO İŞÇİSİ	SERVİS ŞOFÖRÜ (OKUL)	ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)
SERVİS ŞOFÖRÜ (OKUL)	İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	SATIŞ DANIŞMANI
ÖN MUHASEBECİ	PAZARLAMACI	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	MAKİNECİ (DİKİŞ)	TIBBİ SEKRETER

Kaynak: Mardin İPTA 214

Mardin ilinde ulaştırma ve inşaat sektörüyle ilgili mesleklerin ön plana çıktığı görülmektedir. İlk onda yer alan meslekler sırası ile tır-çekici şoför, şoför-yük taşıma, beden işçisi (genel), beden işçisi(inşaat), temizlik görevlisi, makineci (dikiş), büro işçisi, servis şoförü, ön muhasebeci, inşaat işçisi'dir.

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Erkelerin yoğunca çalıştığı ilk on meslek Mardin geneliyle aynıdır sadece sıralama değişiyor. Kadınların yoğunca çalıştığı meslekler ilinkinden biraz farklıdır. Kadın çalışanların görece olarak daha yoğun çalıştığı meslekler makineci (dikiş), temizlik görevlisi, büro işçisi, sekreter, ön muhasebeci, aşçı, ortacı/ayakçı (tekstil), satış danışmanı, beden işçisi (genel), tıbbi sekreterdir.

Grafik 5: İşyerlerinin Özelikleri Oranı

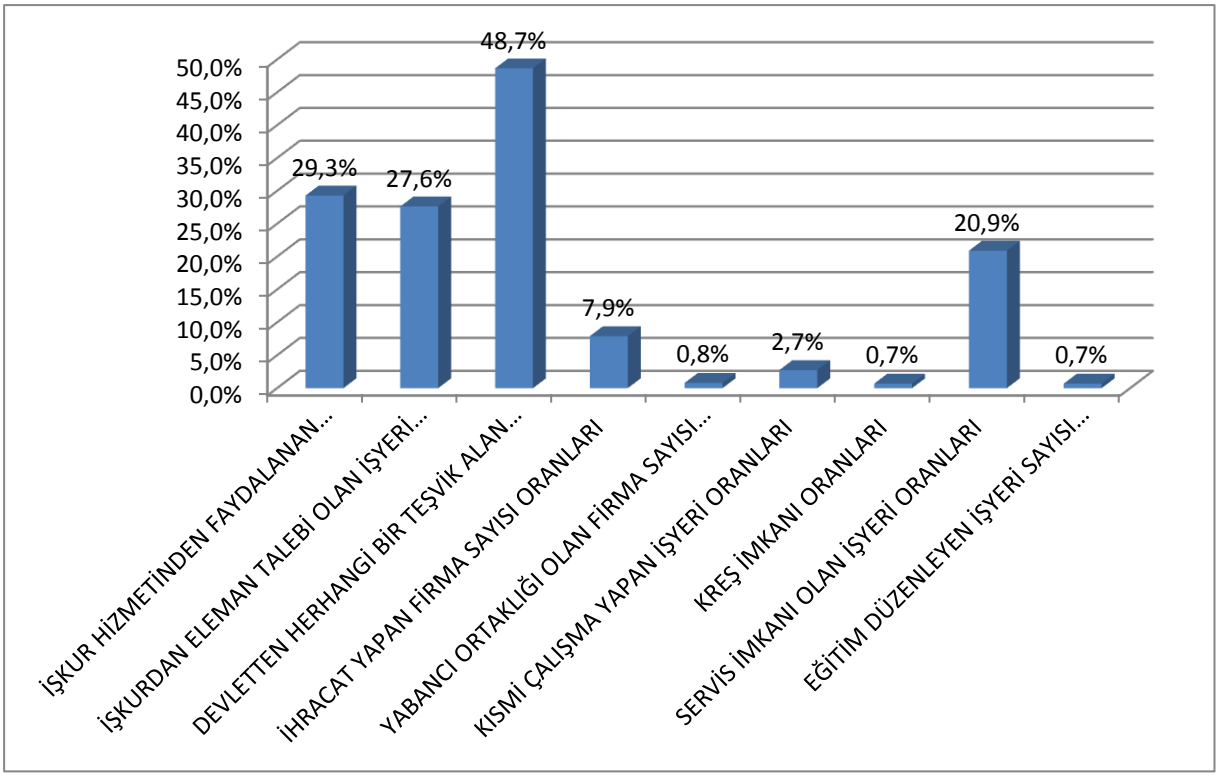

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Mardin ilinde 2014 yılında yapılan işgücü piyasası araştırmalarında işyerlerin genel özellikleri hakkında bilgi almak için çeşitli sorular sorulmuştur. Birinci soru işyerlerinin kuruluş tarihi ile ilgiliydi ki bu soru 2013 İPA çalışmasında yer alan bir soruydu. Diğer 11 soru bu çalışmada ilk defa yer aldı.

İlimizin işyerlerinin bu sorulara verdiği cevaplar analiz edildiğinde şöyle bir durum ortaya çıkıyor: işyerlerinin yüzde 48,7'si devletten istihdam için verilen teşvik yararlandıklarını, yüzde 29,3'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalandıklarını, yüzde 27,6'si İŞKUR' dan eleman talep ettiğini, yüzde 20,9'u işyerinde servis imkanı olduğunu, yüzde 7,9'u işyerinde üretilen ürünlerin dışarıya ihraç ettiklerini, yüzde 2,7' ü işyerinde kısmı (part-time) çalışma yapıldığını belirtmişlerdir. İşyerlerinin yabancı ortaklığı olup olmadığı, işyerinde kreş imkânları oranı, işyerinde mevsimlik istihdam edilen personel olup olmadığı ve işyerinde yapılan iş ile ilgili eğitim düzenlendi mi soruları da sorulmuş alınan olum cevaplar oranı oldukça düşüktür.

Tablo 12: İŞKUR hizmetinden faydalanan İşyerleri Sayısı Ve Oranı

	İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI	Toplam İşyeri	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	3	0,0%
İmalat	61	134	45,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	1	0,0%
İnşaat	36	232	15,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	89	324	27,5%
Ulaştırma ve depolama	82	371	22,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19	40	47,2%
Bilgi ve iletişim	3	5	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	6	75,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	5	25,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11	40	28,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14	29	48,1%
Eğitim	20	37	54,3%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	21	26	82,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	9	16	56,3%
Genel Toplam	**372**	**1269**	**29,3%**

Kaynak: Mardin İPTA 2104

İŞKUR hizmetinden faydalanan işyerlerini sektörel bazda incelediğimizde; İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerin en çok toptan perakende ve ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü ulaştırma ve depolama ve imalat sektörü takip etmektedir.

İŞKUR hizmetinden faydalanan işyerlerini sektörel bazda her sektörü kendi içinde incelediğimizde; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 82,6 ile ilk sırada yer almaktadır. Finans ve Sigorta Faaliyetleri yüzde 75, Diğer hizmet faaliyetleri yüzde 56,3, Eğitim yüzde 54,3, Bilgi ve iletişim yüzde 50, idari ve destek hizmetleri faaliyetleri yüzde 48,1, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yüzde 47,2 ile sırasıyla en fazla İŞKUR hizmetlerinde faydalanan sektörlerdir.

Grafik 6: Büyüklüğüne Göre İhracat Yapan İşyeri Sayısı

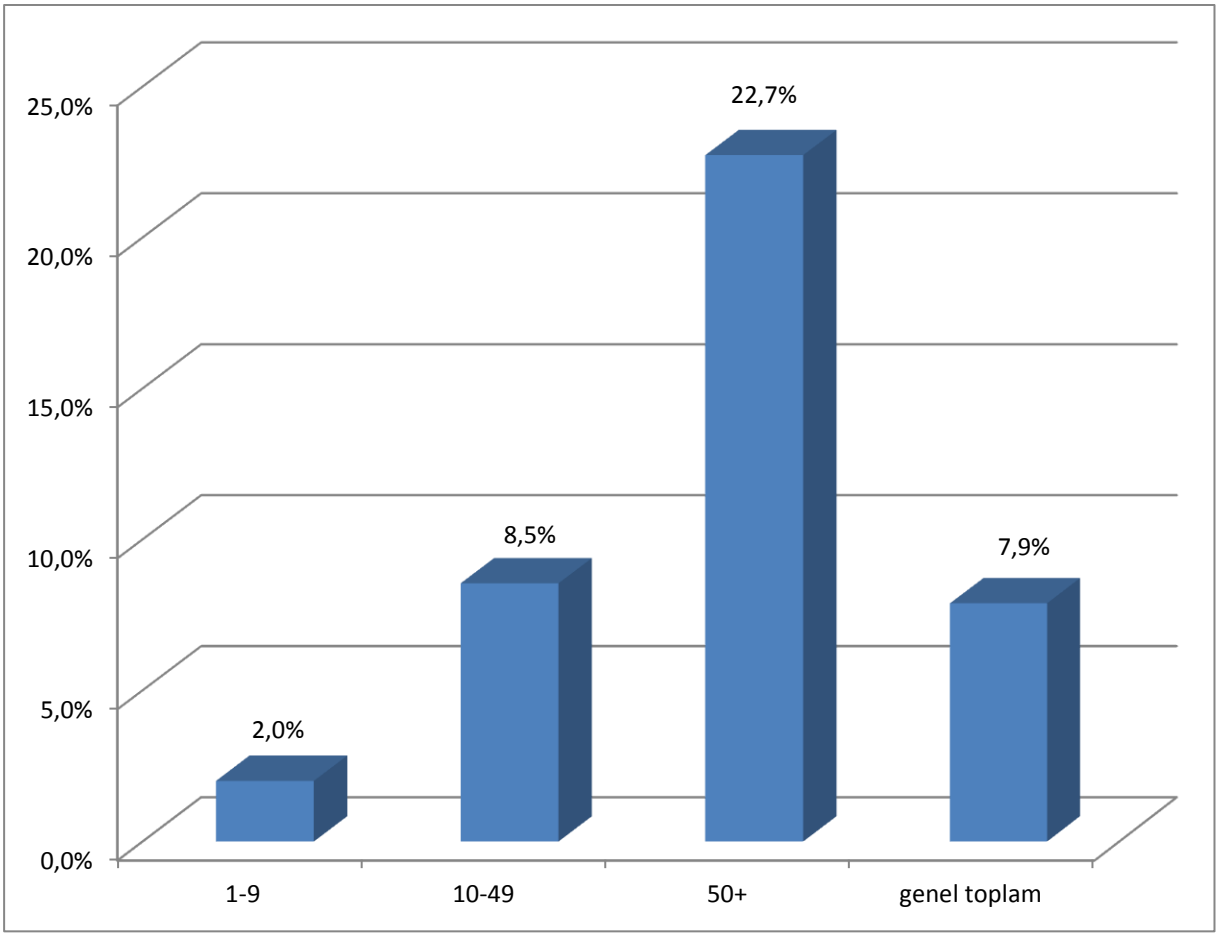

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Mardin İlinde ihracat yapan işyerleri büyüklüklerine göre incelendiğinde oransal olarak en fazla ihracatın 50 ve üstü işçi çalıştıran işyerlerinde olduğu görülmektedir bu oran yüzde 22,7'dir. 10-49 işçi çalıştıran işyerlerinde bu oran yüzde 8,5 iken 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde yüzde 2'dir. Çalıştıran işçi sayısı artıkça ihracatın da artığı görülmektedir.

İhracat yapan işyerleri ve oranları

Sektörel bazda ihracat yapan işyerleri incelendiğinde ihracat yapan işyerinin imalat, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, inşaat, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir. Bu sektörler kendi içerinde ihracat yapan işyerleri olarak oranlandığında en fazla oran yüzde 43 ile imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 31 iken ulaştırma ve depolama sektöründe yüzde 17'dir.

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Grafik 7: Büyüklüklerine Göre Teşvik Alan İşyerleri Oranı

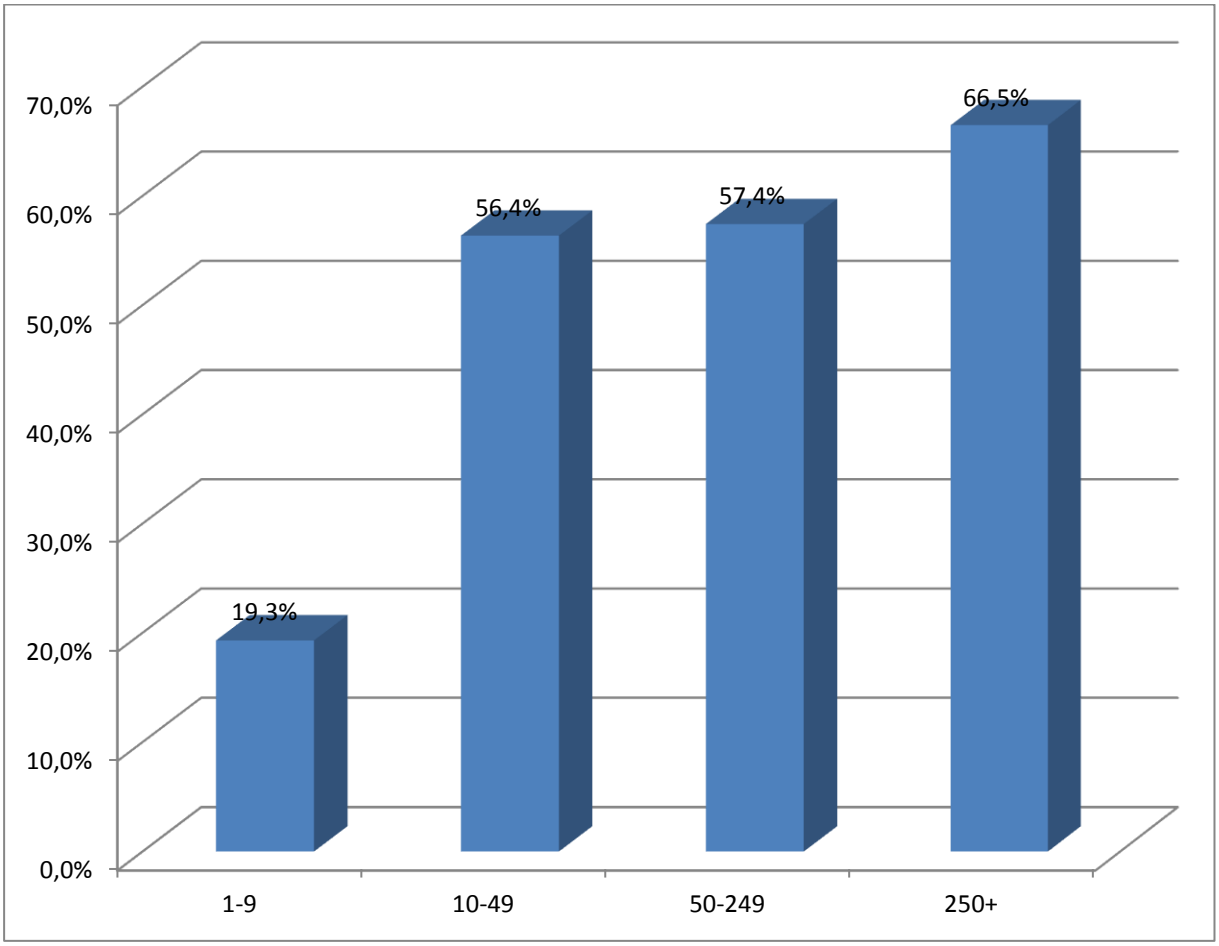

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Büyüklüklerine göre göre teşvik alan işyerleri incelendiğinde çalıştıran kişi sayısı artıkça teşvikte yararlanma oranında artığı da görülmektedir. 250 üstü işçi çalıştıran işyerlerinin teşvikten yararlanma oranı yüzde 66,5, 50-249 arası işçi çalıştıran işyerlerinde yüzde 57,4, 10-49 işçi çalıştıran işyerlerinde yüzde 56,4 ve 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde ise yüzde 19,3'tür.

Grafik 8: Büyüklüklerine Göre Part-Time İşçi Çalıştıran İşyerleri Sayısı

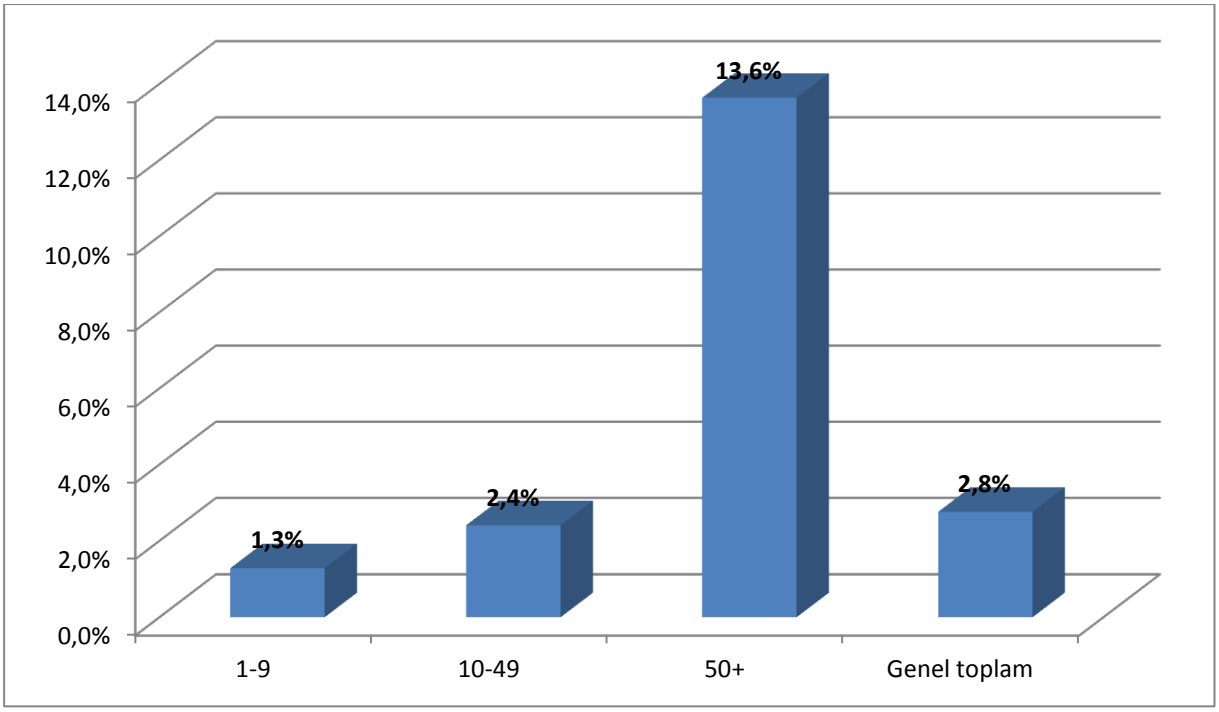

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Büyüklüklerine göre part-time işçi çalıştıran işyerleri incelendiğinde yine çalışan işçi sayısının fazla olduğu işyerinde partime çalışma oranıda fazla olmaktadır. 50 ve üstü işçi çalıştıran işyerlerinde part-time çalışma oranı yüzde 13,6 iken 10-49 işçi çalıştıran işyerinde ise bu oran yüzde 2,4'tür. 1-9 çalıştıran işyerlerinde ise part-time çalıştırma oranı yüzde 1,32'tür.

Grafik 9: Büyüklüğüne Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyerleri Sayısı

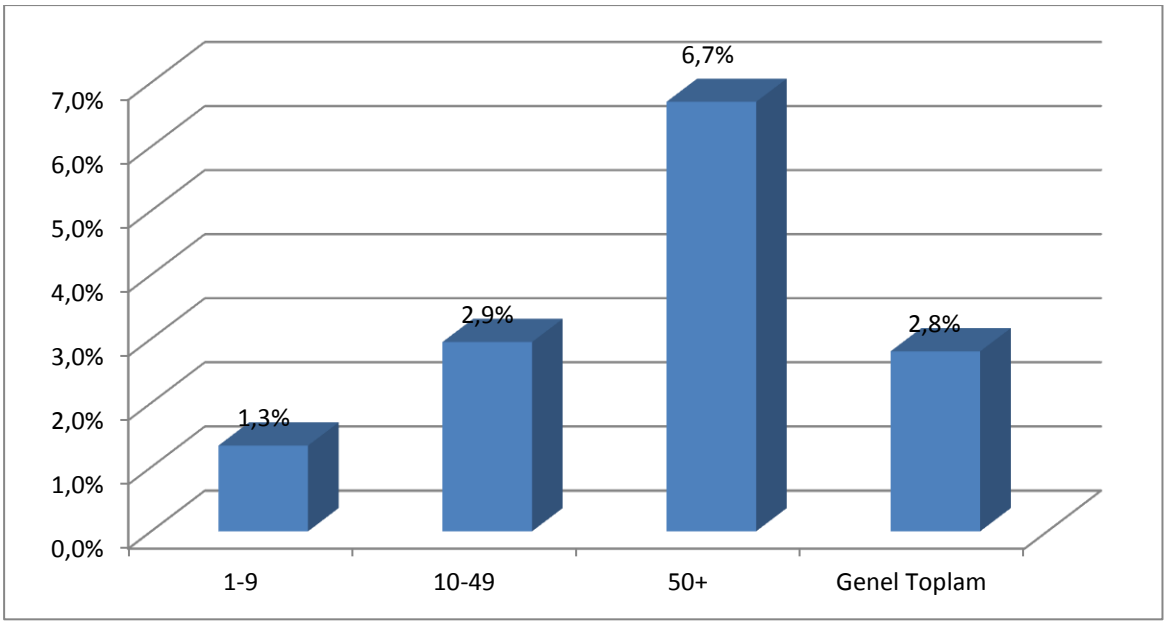

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Büyüklüklerine göre mevsimlik işçi çalıştıran işyerleri yine işçi çalıştırma sayısı artıkça mevsimlik işçi çalıştırma oranı artmaktadır. 50 ve üstü işçi çalıştıran işyerlerinde yüzde 6,7 oranla işyerleri mevsimlik işçi çalıştırırken 10-49 kişi çalıştıran işyerlerinde bu oran 2,9'dur. 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde yüzde 1,3'lük oranla mevsimlik işçi çalışmaktadır.

AÇIK İŞ VERİLERİ

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve işyeri dışında doldurmak istediği eleman sayısı açık iş olarak yayınlamakta ve bu taleplerle işgücü piyasasını değerlendirme imkânı oluşturmaktadır. Mardin'deki işyerlerin açık iş verme oranı yüzde 10,7 iken Türkiye'de bu oran yüzde 20,4'tür. Başka bir deyişle Mardin'de her 10 işyerinden ancak birinde açık iş varken Türkiye de her 5 işyerinden birinde açık iş vardır.

Tablo 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	Acik Is veren Isveren Sayisi	Isveren Sayisi	Açık İş Verme Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı		3	0,0%
İmalat	25	134	18,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı		1	0,0%
İnşaat	14	232	6,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	32	324	9,7%
Ulaştırma ve depolama	23	371	6,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12	40	30,6%
Bilgi ve iletişim		5	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	6	25,0%
Gayrimenkul faaliyetleri		5	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8	40	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	29	7,4%
Eğitim	6	37	17,1%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	8	26	30,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	3	16	18,8%
GENEL TOPLAM	136	1269	10,7%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Açık işi olan işyerlerini sektörel bazda incelediğimizde açık iş verme oranın en yüksek olduğu sektör yüzde 30,6 ile konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörüdür. Bu sektörü sırasıyla yüzde 30,4 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, yüzde 25 ile finans ve sigorta faaliyetleri, yüzde 20 ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri, yüzde 18,8 ile diğer hizmet faaliyetleri sektörleri takip etmektedir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Oranı

Sektörler	Toplam Acik Is Sayisi	Açık İş Dağılımı	Toplam Calisan Sayisi	Açık İş Oranı	Açık İş Oranı 2013
Madencilik ve taş ocakçılığı		0,0%	26	0,0%	11%
İmalat	698	68,6%	4370	13,8%	9,20%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı		0,0%	9	0,0%	0%
İnşaat	66	6,5%	4001	1,6%	4,90%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	78	7,7%	5080	1,5%	5,50%
Ulaştırma ve depolama	51	5,0%	8814	0,6%	1,70%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	49	4,8%	669	6,8%	12%
Bilgi ve iletişim		0,0%	194	0,0%	0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	0,1%	68	2,2%	7%
Gayrimenkul faaliyetleri		0,0%	33	0,0%	12%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	26	2,6%	523	4,8%	11,00%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5	0,5%	1445	0,4%	1,80%
Eğitim	16	1,6%	870	1,8%	5,20%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	20	2,0%	844	2,4%	7,00%
Diğer hizmet faaliyetleri	6	0,6%	215	2,7%	6,50%
GENEL TOPLAM	1018	100,0%	27161	3,6%	5,10%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

2014 yılında yapılan araştırmada açık iş oranı yüzde 3,6 olarak hesaplanmıştır. Bu oran 2013 yılında hesaplanan yüzde 5,1 açık oranına kıyasla düşüş göstermiştir.

Açık iş oranlarının sektörlere göre dağılımına bakılacak olursa en fazla oranın yüzde 13,8 ile imalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırayı yüzde 6,8 oranıyla konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektörü alırken üçüncü sırada ise yüzde 4,8 oranıyla mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü almaktadır. Geçen yıla bakacak olursak en fazla açık işin konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektöründe yer almakta ikinci sırada ise yüzde 11'lik oranla mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve madencilik ve taş ocağı sektörleri gelmekte iken üçüncü sırada ise yüzde 9,2'lik oranla imalat sektörü gelmektedir.

Tablo 15: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

İş Yerinin Yaşı	Acik Is Isveren Sayisi	Isveren Sayisi	Açık iş verme oranı
0-4	52	459	11,4%
5-9	40	389	10,3%
10-14	20	176	11,3%
15-19	17	143	11,6%
20-24	2	59	3,7%
25+	4	43	10,2%
MARDİN	**136**	**1269**	**10,7%**

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Açık iş verme oranını işyerlerinin yaşına göre incelediğimizde 0-4 yaş aralığındaki işyerlerinin açık iş verme oranı yüzde 11,4, 5-9 yaş aralığındaki iş yerlerinde yüzde 10,3, 10-14 yaş aralığında yüzde 11,3 , 15-19 yaş aralığında yüzde 11,6 20-24 yaş aralığında yüzde 3,7 ve 25 ve üstü yaşlarda ise yüzde 10,2'dir

Tablo 16: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı

İşyerinin Yaşı	Toplam Acik Is Sayisi	Toplam Calisan Sayisi	Açık iş oranı
0-4	745	9290	8%
5-9	132	8275	2%
10-14	71	3645	2%
15-19	55	3324	2%
20-24	8	1211	1%
25+	8	1415	1%
MARDİN	**1018**	**27161**	**4%**

Kaynak: Mardin İPTA 2014

İşyerlerinin yaşına göre açık iş oranlarına baktığımızda en fazla açık iş oranı yüzde 8 ile 0-4 işyerlerinde olduğu görülmektedir. Açık iş oranı 5-19 yaş aralığındaki işyerlerinde yüzde 2 iken 20 ve üstü işyerlerinde bu oran yüzde 1'dir.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Acik Is Sayisi	Toplam Calisan Sayisi	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	503	10666	49,43%	4,5%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	152	3104	14,91%	4,7%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	129	6173	12,66%	2,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	80	1712	7,81%	4,4%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	77	2452	7,54%	3,0%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	46	1267	4,48%	3,5%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	30	1344	2,97%	2,2%
YÖNETİCİLER	2	427	0,21%	0,5%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI		15	0,00%	0
MARDİN	1018	27161	100	3,6%

Kaynak: Mardin İPTA 214

Ana meslek grupları itibariyle açık işin en fazla olduğu sektör 503 kişi ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur. Bu meslek gurubunu 152 kişi ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışan meslek grubu takip etmektedir. En fazla açık işin olduğu üçüncü meslek grubu da 129 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubudur.

Ana meslek gruplarının açık iş oranlarına baktığımızda açık iş oranının en fazla olduğu meslek grubu yüzde 4,7 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışan meslek grubudur. İkinci sırada yüzde 4,5 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, üçüncü sırada yüzde 4,4 ile profesyonel meslek mensupları meslek grubu gelmektedir.

Tablo 18: Meslekler e Göre Açık İş Dağılımı

Meslekler	Toplam Acik Is Sayisi	Açık İş Dağılımı
MAKİNECİ (DİKİŞ)	273	26,8%
DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMAŞ	106	10,4%
ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)	55	5,4%
KALİTE KONTROLÖRÜ-KUMAŞ	53	5,2%
ÜTÜCÜ	47	4,7%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	40	3,9%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	32	3,1%
KESİMHANE İŞÇİSİ	21	2,1%
SEVKİYAT GÖREVLİSİ	21	2,1%
SATIŞ DANIŞMANI	21	2,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	20	2,0%
TÜNEL KALIPÇI-İNŞAAT	18	1,8%
AŞÇI	14	1,4%
DİĞER MOBİLYA İŞÇİLERİ	14	1,3%
MUHASEBECİ	12	1,2%
ÖN MUHASEBECİ	11	1,1%
BULGUR İMAL İŞÇİSİ	11	1,0%
PAZARLAMACI	10	1,0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	10	1,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	9	0,9%
DİĞER	221	21,7%
Toplam	**1018**	**100,0%**

Kaynak: Mardin İPTA 214

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek makineci (dikiş)tir. Açık işlerin yüzde 26,8'ini makineci (dikiş) oluşturmaktadır. Makineci (dikiş) yüzde 10,4 oranı ile dikiş makinesi operatörü-kumaş takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğer meslekler ortacı/ayakçı (tekstil),ütücü, tır-çekici şoförü, kumaş paketleme işçisi, kesimhane işçisi, sevkiyat görevlisi, satış danışmanıdır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin yüzde 63,7'sini oluşturmaktadır.

Grafik 10: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

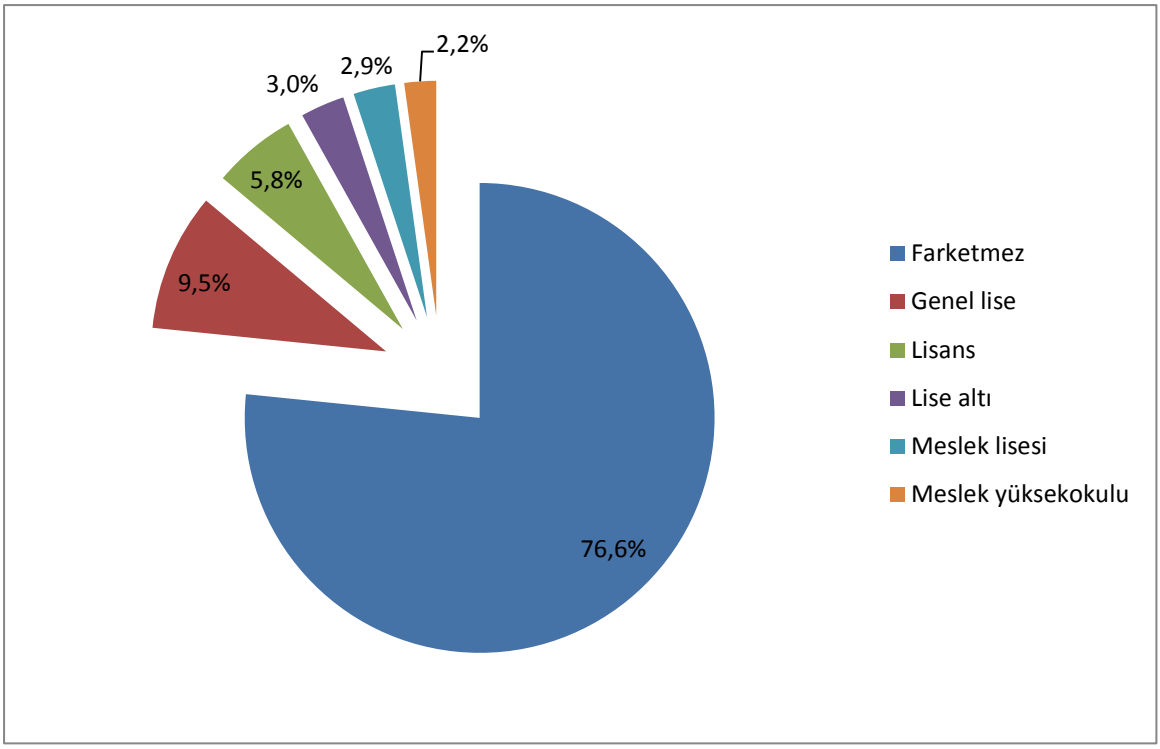

Kaynak : Mardin İPTA 2014

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinden en çok dikkat çeken husus genelde farketmez düzeyini tercih etmiş olmasıdır. İşverenlerin yüzde 76,6'sı talep edilen eğitim düzeyi farketmez cevabını vermiştir. Türkiye sonucunda açık işler için istenilen eğitim düzeyi en yüksek oran yüzde 38,4 ile farketmez göstermektedir. İlde farketmez düzeyinden sonra sırasıyla yüzde 9,5 meslek genel lise, yüzde 5,8 lisans, yüzde 3 lise altı, yüzde 2,9 meslek lisesi ve yüzde 2,2 meslek yüksekokulu yer almaktadır. Türkiye'de bu sıralama sırasıyla yüzde 38,4 farketmez, yüzde 25,0 lise altı, yüzde 15,6 genel lise, yüzde 8,9 meslek lisesi, yüzde 6,5 lisans, yüzde 3,4 meslek yüksekokulu, yüzde 1,8 lisansüstü ve yüzde 0,3 ile çıraklık eğitimi yer almaktadır.

Grafik 11: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

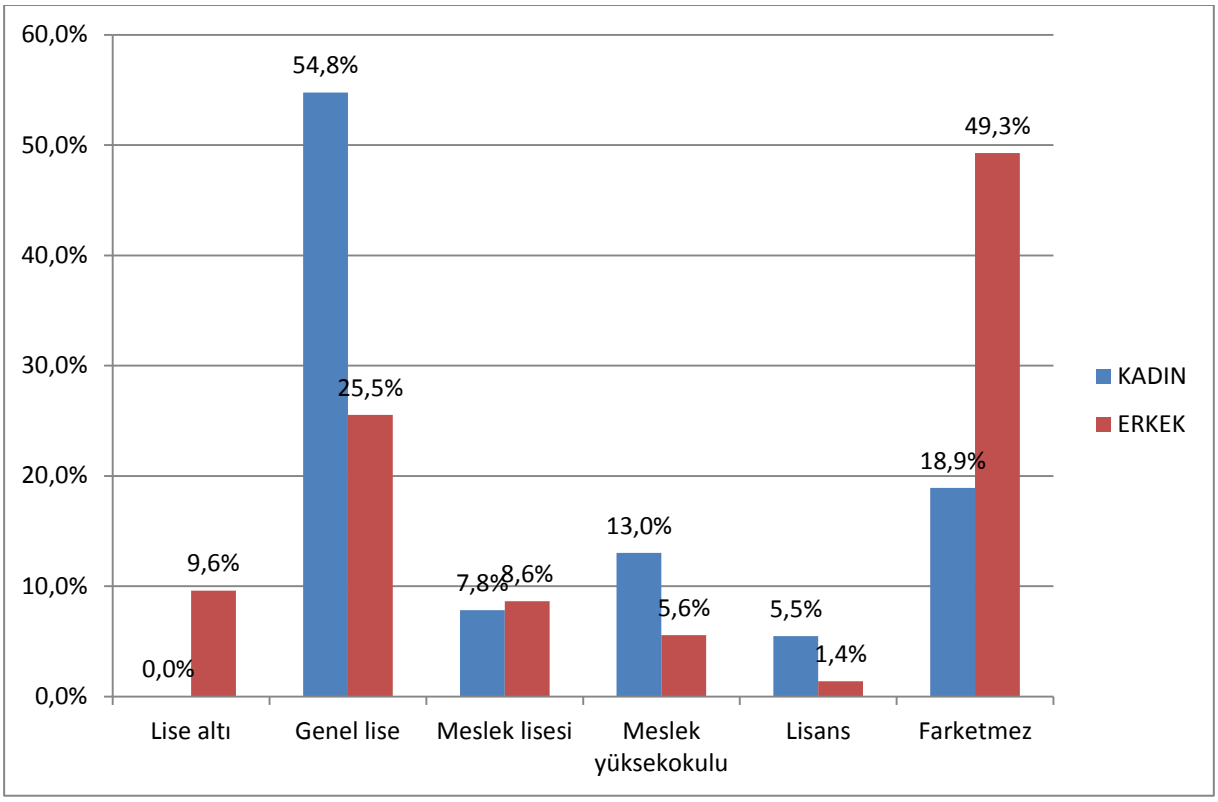

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Açık iş veren işverenlerin ihtiyaç duyduğu işçi için yüzde 67,9 cinsiyet farkı gözetilmemiştir yani açık işlerin yüzde 67,9'u için cinsiyet seçimi yapılmamıştır. Açık işler için istenilen eğitim düzeylerini cinsiyete göre dağılımına baktığımızda; açık işte erkek cinsiyetini tercih edenler eğitim durumları için yüzde 49,3 oranı farketmez, yüzde 25,5 oranı genel lise, yüzde 9,6 oranı lise altı, yüzde 8,6 oranı meslek lisesi, yüzde 5,6 oranı ile meslek yüksekokulu ve yüzde 1,4 oranı ile lisans eğitim durumunu istemişlerdir. Açık iş Kadın cinsiyetini tercih edenlerin %54,8 oranı ile genel lise, yüzde 18,9 oranı ile farketmez yüzde 13 ile meslek yüksekokulu yüzde 7,8 ile meslek lisesi ve yüzde 5,5 ile lisans eğitim düzeyini tercih etmişler.

Tablo 19: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

Eğitim Durumu	İharacat yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İharacat yapan Firmaların Açık İş Dağılımı	İL Geneli Açık İş Sayısı	İL Geneli Açık İş Dağılımı	Yabancı Ortaklığı Olan Firmaların Açık İş Sayısı	Yabancı Ortaklığı Olan Firmaların Açık İş Dağılımı
Lise altı	18	3,5%	31	3,0%	0	0,0%
Genel lise	30	5,6%	97	9,5%	22	65,7%
Meslek lisesi	4	0,8%	29	2,9%	0	0,0%
Meslek yüksekokulu	2	0,4%	22	2,2%	0	0,0%
Lisans	4	0,8%	59	5,8%	0	0,0%
Farketmez	472	88,9%	780	76,6%	12	34,3%
Genel Toplam	**530**	**100,0%**	**1018**	**100,0%**	**34**	**100,0%**

Kaynak: Mardin İPTA 214

İldeki ihracat yapan firmaların yüzde 88,9'u eğitim durumu olarak farketmez cevabını vermiştir. İhracat yapan firmalarda ikinci sırada yüzde 5,6 ile genel lise eğitim durumu seçeneği gelmektedir. Yabancı ortağı olan işyerlerindeki açık işlerin yüzde tercihi 65,7'si genel lise iken farketmez diyenlerin oranı yüzde 34,3'tür.

Tablo 20: Eğitim Durumunu Becerilere Göre Dağılımı

	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Farketmez	Genel Toplam
Bilgisayar kullanımı	0,0%	55,6%	36,3%	40,0%	38,0%	0,6%	9,8%
Fazla Mesaiye Kalabilme	0,0%	13,7%	33,1%	9,5%	17,1%	1,1%	4,3%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	54,9%	29,8%	47,5%	29,0%	24,6%	9,6%	15,2%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	0,0%	36,7%	25,8%	9,6%	17,3%	0,1%	5,5%
İletişim ve İfade Yeteneği	0,0%	9,1%	29,5%	14,8%	9,4%	2,0%	4,1%
İş Ahlakına Sahip Olma	55,8%	42,7%	69,5%	4,9%	31,7%	4,5%	13,1%
Proje Tabanlı Çalışma	0,0%	2,1%	14,7%	0,0%	2,0%	0,0%	0,7%
Satış ve Pazarlama Becerisi	0,0%	3,4%	18,0%	0,0%	0,0%	1,3%	1,8%
Seyahat Edebilme Esnekliği	3,4%	12,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	2,4%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	0,0%	4,5%	0,0%	0,0%	3,7%	4,8%	4,3%
Takım Çalışması	22,1%	18,3%	18,0%	13,9%	17,2%	57,3%	48,1%
Yabancı Dil	0,0%	3,4%	0,0%	0,0%	1,8%	0,1%	0,5%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	52,5%	55,7%	74,2%	61,3%	73,1%	90,5%	83,9%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 214

Eğitim durumlarına göre becerilere bakıldığında eğitim durumu olarak farketmez diyenlerin yüzde 90,5'i yeterli mesleki bilgi ve tecrübeye sahip olma seçeneği cevabı verilmiştir. Lise altı öğrenimini tercih edenlerin istediği becerilere bakıldığında birinci sırada yüzde 55,8 ile iş ahlakına sahip olma becerisi gelmektedir, genel lisede yüzde 55,7 meslek lisesinde yüzde 74,2 meslek yüksekokulunda yüzde 61,3 lisansta 73,1 ile yeterli mesleki bilgi ve tecrübe becerisi istenmiştir.

Grafik 12: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

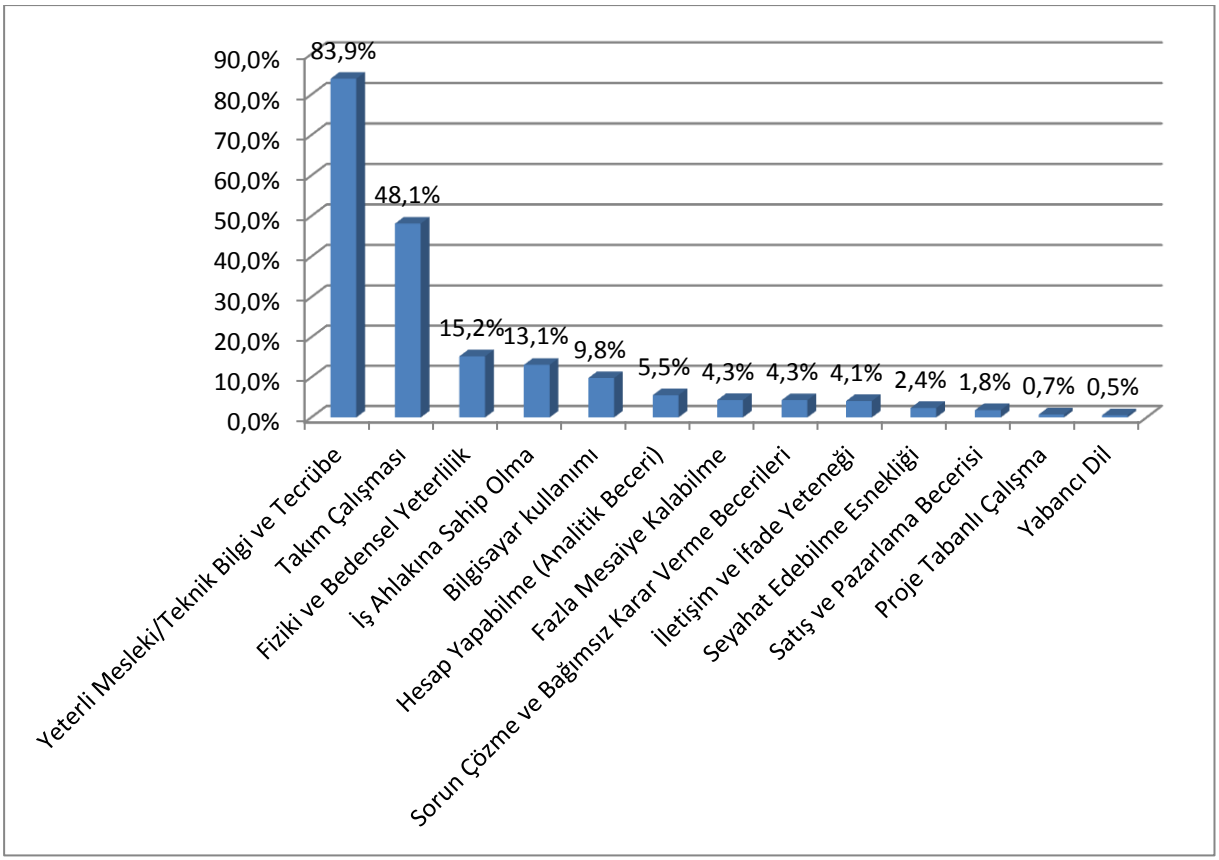

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Araştırma kapsamında işverenler tarafından açık işler için talep edilen beceri düzeylerine bakıldığında; açık işlerin yüzde 83,9'unda mesleğe ilişkin yeterli bilgi arandığı görülmüştür. İkinci sırada yüzde 48,1 oranı ile takım çalışması becerisi istenmiştir. İşverenlerin yüzde 15,2'si fiziki ve bedensel yeterlilik beceri düzeyini talep etmiştir. Açık işlerin becerilere göre dağılımında iş ahlakına sahip olma yüzde 13,1 bilgisayar kullanımı yüzde 9,8 oranlarında tercih edilmiştir.

Grafik 13: Beceriler Ve Cinsiyetlere Göre Açık İş Dağılımı

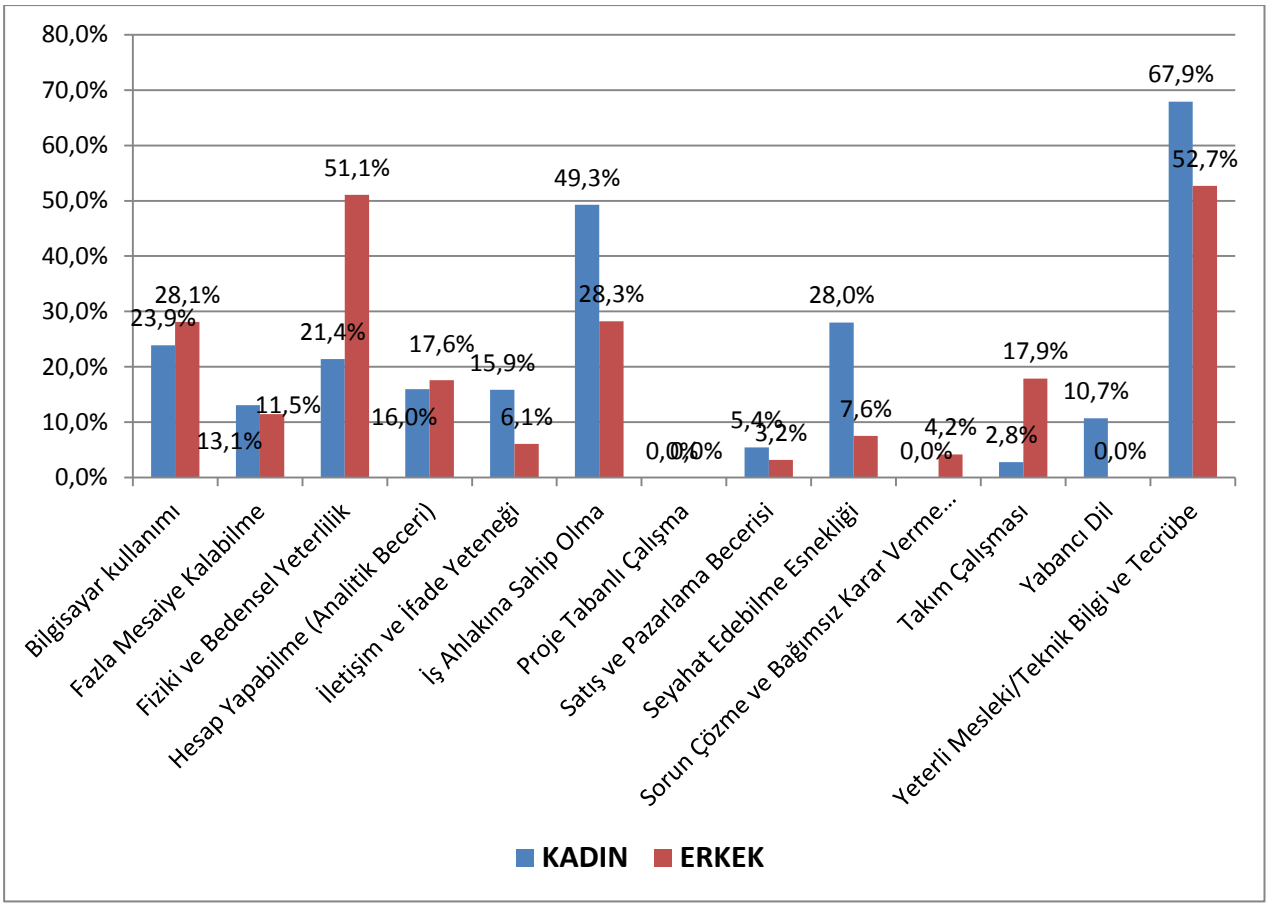

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Cinsiyete ve beceriler göre açık işlerin dağılımına bakıldığında kadınlarda en fazla istenilen beceri yüzde 67,9 ile yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmak iken yüzde 49,3 ile iş ahlakına sahip olmak, yüzde 28 ile seyahat edebilme esnekliği, yüzde 23,9 ile bilgisayar kullanımı yine en fazla tercih edilen diğer becerilerdir. Erkeklerde ise yine yüzde 52 ile yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmak birinci sıradayken, yüzde 51,1 ile fiziki ve bedensel yeterlilik, yüzde 28,3 ile iş ahlakına sahip olmak, yüzde 28,1 ile bilgisayar kullanımı yüzde 17,9 takım çalışması, yüzde 17,6 hesap yapabilme yine en fazla tercih edilen becerilerdir.

Tablo 21: Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fazla Mesaiye Kalabilme	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Ahlakına Sahip Olma	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Seyahat Edebilme Esnekliği	Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe
MAKİNECİ (DİKİŞ)	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	97%	0%	100%
DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMAŞ	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
KALİTE KONTROLÖRÜ-KUMAŞ	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	100%
ÜTÜCÜ	0%	0%	0%	0%	0%	11%	0%	0%	0%	67%	67%	0%	100%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	0%	12%	48%	0%	11%	49%	0%	0%	49%	15%	14%	0%	78%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	100%
KESİMHANE İŞÇİSİ	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	100%
SEVKİYAT GÖREVLİSİ	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	100%
SATIŞ DANIŞMANI	42%	21%	42%	21%	63%	42%	21%	32%	0%	0%	47%	0%	26%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	0%	17%	0%	0%	0%	61%	0%	0%	0%	0%	44%	0%	100%
TÜNEL KALIPÇI-İNŞAAT	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
AŞÇI	0%	8%	0%	0%	0%	49%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	84%
DİĞER MOBİLYA İŞÇİLERİ	77%	0%	100%	77%	0%	23%	0%	0%	0%	0%	23%	0%	23%
MUHASEBECİ	73%	37%	27%	64%	19%	28%	0%	0%	0%	0%	19%	9%	73%
ÖN MUHASEBECİ	69%	29%	0%	59%	0%	39%	0%	30%	0%	0%	10%	10%	61%
BULGUR İMAL İŞÇİSİ	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
PAZARLAMACI	21%	0%	21%	0%	21%	21%	0%	57%	0%	0%	0%	0%	64%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	0%	0%	44%	0%	0%	11%	0%	0%	0%	0%	22%	0%	100%
MARDİN	10%	4%	15%	6%	4%	13%	1%	2%	2%	5%	48%	1%	84%

Kaynak: Mardin İPTA 214

En fazla açık işin bulunduğu mesleklerde istenilen becerilere bakıldığında; makineci (dikiş), dikiş makinesi operatörü-kumaş, ortacı/ayakçı (tekstil), kalite kontrolörü-kumaş, ütücü mesleklerinden oluşan açık işin bulunduğu ilk beş meslekte en fazla talep edile beceri yüzde 100 ile mesleğe ilişkin yeterli bilgi ve tecrübedir. Yine diğer mesleklerde bu beceri büyük oranla istenilmektedir. Beceri olarak en fazla bilgisayar kullanımının istenildiği meslekler olan diğer mobilya işçileri ve muhasebeci meslekleridir. Tünel kalıpçı-inşaat mesleği ile diğer mobilya işçileri mesleklerinde fiziki ve bedensel yeterlilik, satış danışmanında iletişim ve ifade yeteneği becerileri en fazla istenmektedir. Tabloda görüleceği üzere takım çalışması becerisi yine meslekler bazında en fazla tercih edilen becerilerdendir.

Tablo 22: İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

Beceriler	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İhracat Yapan Firmaların Beceri Dağılımı	Toplam Acik Is Sayisi	Beceri Dağılımı
Bilgisayar kullanımı	34	6,4%	100	9,8%
Fazla Mesaiye Kalabilme	8	1,4%	44	4,3%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	48	9,0%	155	15,2%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	24	4,6%	56	5,5%
İletişim ve İfade Yeteneği	8	1,4%	42	4,1%
İş Ahlakına Sahip Olma	31	5,8%	134	13,1%
Satış ve Pazarlama Becerisi	1	0,2%	19	1,8%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	32	6,0%	44	4,3%
Takım Çalışması	425	80,2%	490	48,1%
Yabancı Dil	1	0,2%	5	0,5%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	480	90,6%	854	83,9%
Genel Toplam	530	100,0%	1018	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 214

İhracat yapan firmaların verdiği açık işlerde en çok istenilen beceri yüzde 90,6 ile yeterli mesleki bilgi ve tecrübe gelmektedir. Yüzde 80,2 ile takım çalışması en çok istenilen diğer bir beceridir. Tercih edilen becerilere bakıldığında en çok tercih edilen beceri yüzde 83,9 ile yeterli mesleki bilgi ve tecrübeye sahip olmasıdır. İkinci sırada yüzde 48,1 ile takım çalışması gelmektedir.

Grafik 14: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

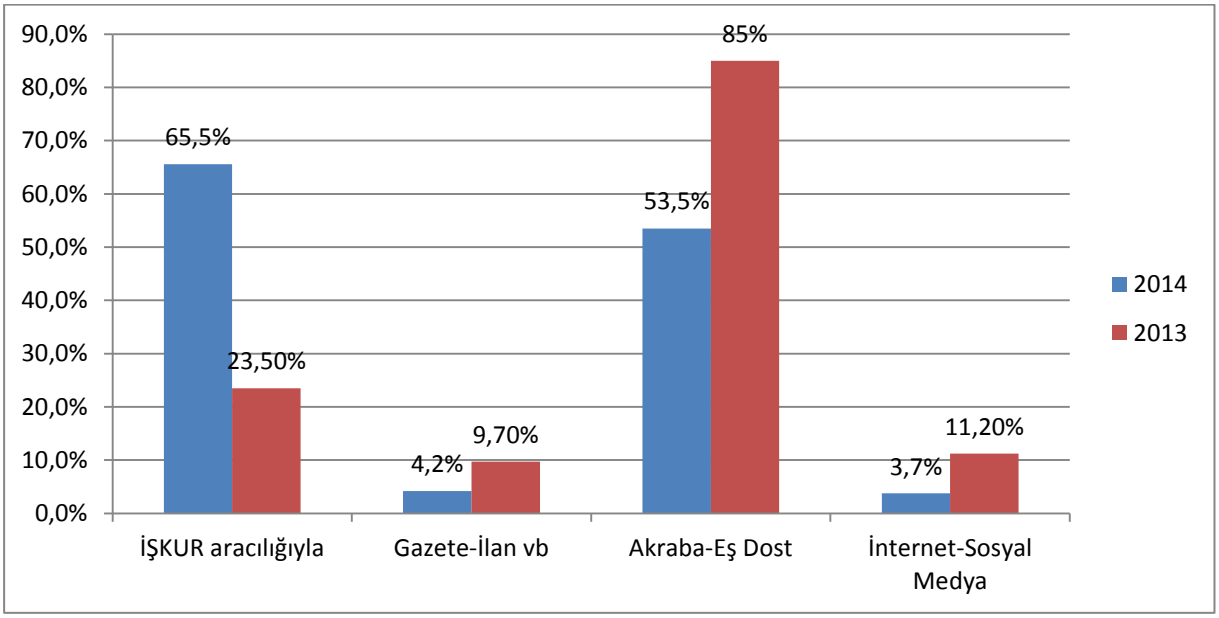

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Açık işlerin karşılamak için hangi arama kanalları kullanıldığına baktığımızda 2014 yılı için İŞKUR aracılığıyla arayanların oranı yüzde 65,5 ile birinci sırada olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 53,5 ile akraba-eş dost aracılığıyla arayanların oranı yüzde 53,5'tir.

İnternet ve sosyal medya aracılığıyla yüzde 11,2 iken gazete-ilan vb. ile arayanların oranı yüzde 9,7'dir. 2013 yılına kıyasla baktığımızda İŞKUR aracılığıyla arayanların oranında ciddi bir artış olduğu görülmektedir. Bu da İŞKUR'un tanınırlığını artığını göstermektedir.

Tablo 23: Açık işlerin Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Sektörler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
İmalat	71,9%	4,2%	38,7%	2,3%	0,0%
İnşaat	36,4%	0,0%	98,2%	9,1%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarını	55,6%	6,9%	87,5%	2,8%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	25,0%	2,3%	95,5%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	77,3%	2,3%	81,8%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	60,9%	13,0%	78,3%	13,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20,0%	0,0%	0,0%	80,0%	0,0%
Eğitim	53,3%	0,0%	100,0%	20,0%	0,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	77,8%	0,0%	50,0%	5,6%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	66,7%	33,3%	100,0%	33,3%	0,0%
Genel Toplam	65,5%	4,2%	53,5%	3,7%	0,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Sektörlere göre arama kanallarına baktığımızda açık işlerini İŞKUR aracılığıyla yüzde 100'lük bir oranla en fazla finans ve sigorta faaliyetleridir. İkinci sırada yüzde 77,8 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, üçüncü sırada yüzde 77,3 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri gelmektedir. Akraba-eş dost aracılığıyla en fazla arayan sektör yüzde 100 ile eğitim ve diğer hizmet faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörleri yüzde 95,5 ile ulaştırma ve depolama sektörü takip etmektedir. Açık işlerini aramak için İnternet-sosyal medyayı en fazla kullanan sektör yüzde 80 ile İdari ve destek hizmetleri sektörü iken gazete-ilan vb. en fazla kullanan sektör yüzde 33 ile diğer hizmet sektörleridir.

Tablo 24: Yabancı Ortaklığı Olan Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Arama Kanalı	Yabancı Ortaklığı olan firmalar	İhracat Yapan Firmalar	Türkiye Geneli
İŞKUR aracılığıyla	96,8%	94,1%	60,40%
Gazete-İlan vb	59,2%	5,4%	39,50%
Akraba-Eş Dost	96,8%	19,2%	55%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	3,0%	31,40%
MARDİN	**100,0%**	**100,0%**	**100%**

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Yabancı ortaklığı olan işyerlerinin açık işlerinin arama kanalarına göre dağılımına baktığımızda İŞKUR aracılığıyla arayanların oranı yüzde 96,8 akraba-eş dost aracılığıyla yüzde 96,8 ve gazete-ilan vb. aracılığıyla arayanların oranı yüzde 59,2'dir

Tablo 25: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı

	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	Internet-Sosyal Medya	Ozel İstihdam Büroları
Lise altı	63,4%	0,0%	96,6%	0,0%	0,0%
Genel lise	83,6%	28,5%	77,8%	2,3%	0,0%
Meslek lisesi	56,2%	7,3%	77,6%	35,9%	0,0%
Meslek yüksekokulu	50,7%	14,1%	90,0%	0,0%	0,0%
Lisans	62,7%	5,7%	79,1%	14,9%	0,0%
Farketmez	64,4%	0,8%	44,9%	2,1%	0,0%
MARDİN	**65,5%**	**4,2%**	**53,5%**	**3,7%**	**0,0%**

Kaynak: Mardin İPTA 2014

İŞKUR aracılığıyla aranan açık işlerin yüzde 83'ü lise mezunu eğitimini gerektiren işyerleridir. Eğitim durumunu farketmez olarak belirtenlerin oranı yüzde 64,4 ile ikinci sırada iken üçüncü sırada yüzde 62,7 ile lisans mezunları gelmektedir. Akraba-eş dost aracılığıyla aranan açık işlerin yüzde 90 oranıyla meslek yüksekokulu gelmektedir. İkinci sırada yüzde 79,1 ile lisans mezunları gelirken üçüncü sırada yüzde 77,8 ile genel lise gelmektedir. İnternet-sosyal medya aracılığıyla aranan açık işlerin oranı yüzde 35,9 iken gazete-ilan vb. yüzde 28,5 ile genel lise gelmektedir.

Tablo 26: Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı

	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	67,2%	37,5%	51,9%
Gazete-İlan vb	4,9%	11,9%	8,3%
Akraba-Eş Dost	79,5%	86,1%	82,2%
İnternet-Sosyal Medya	9,2%	3,6%	7,1%
MARDİN	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Teşvikten yararlanan işyerlerinin arama kanallarına göre dağılımına baktığımızda yüzde 79,5 akraba-eş dost aracılığıyla yüzde 67,2 ile İŞKUR aracılığıyla, yüzde 9,2 ile internet-sosyal medya aracılığıyla, yüzde 4,9 ile gazete-ilan aracılığıyla arandığı belirtilmektedir.

Tablo 27: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Arama Kanalları	Evet	Hayır	Genel Toplam	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	619	48	667	75,3%	24,5%	65,5%
Gazete-İlan vb	33	10	43	4,0%	5,1%	4,2%
Akraba-Eş Dost	361	184	545	43,8%	94,2%	53,5%
İnternet-Sosyal Medya	16	22	38	2,0%	11,2%	3,7%
MARDİN	823	195	1018	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve İŞKUR'dan eleman talebinde bulunan işyerlerinin açık işleri için en çok yüzde 75,3 oranı ile İŞKUR arama kanalını tercih ettiğini; ikinci sırada yüzde 43,8 oranıyla akraba-eş dost tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 28: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan Ve Açık İş Talebi Veren İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Açık İş Dağılımı

Arama Kanalları	Toplam Acik Is Sayisi	Toplam Acik Is Dğılımı
İŞKUR aracılığıyla	617	75,9%
Gazete-İlan vb	33	4,0%
Akraba-Eş Dost	352	43,3%
İnternet-Sosyal Medya	16	2,0%
MARDİN	813	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve İŞKUR'a açık iş talebi veren işyerlerinin açık işleri için en çok yüzde 75,9 oranı ile İŞKUR arama kanalını tercih ettiğini; ikinci sırada yüzde 43,3 oranıyla akraba-eş dost tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 29: Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Meslekler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya
MAKİNECİ (DİKİŞ)	100,0%	0,0%	3,5%	0,0%
DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMAŞ	0,0%	0,0%	100,0%	0,9%
ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)	3,8%	0,0%	100,0%	1,8%
KALİTE KONTROLÖRÜ-KUMAŞ	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ÜTÜCÜ	77,8%	0,0%	33,3%	0,7%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	20,2%	0,0%	100,0%	2,5%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SEVKİYAT GÖREVLİSİ	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
KESİMHANE İŞÇİSİ	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SATIŞ DANIŞMANI	73,9%	15,8%	68,6%	3,3%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	77,8%	0,0%	72,2%	3,6%
TÜNEL KALIPÇI-İNŞAAT	0,0%	0,0%	100,0%	5,5%
AŞÇI	51,3%	8,0%	89,3%	6,4%
DİĞER MOBİLYA İŞÇİLERİ	76,9%	76,9%	100,0%	7,3%
MUHASEBECİ	55,3%	0,0%	80,8%	6,8%
ÖN MUHASEBECİ	90,3%	0,0%	100,0%	9,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Açık işin en fazla olduğu meslekler için hangi yollarla karşılanmaya çalıştıklarına baktığımızda; makineci (dikiş) mesleği için en çok yüzde 100 oranı ile İŞKUR, dikiş makinesi operatörü-kumaş için yüzde 100 ile akraba-eş dost aracılığıyla, ortacı/ayakçı (tekstil) için yüzde 100 akraba-eş dost aracılığıyla, kalite kontrolörü-kumaş için yüzde 100 İŞKUR aracılığıyla ve ütücü mesleğinde yine yüzde 77,8 ile İŞKUR aracılığıyla arandığı belirtilmiştir.

Tablo 30: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	Açık İş Sayıları				
Sektörler	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Genel Toplam
İmalat	4	47	0,6%	6,8%	698
İnşaat	1	26	1,8%	40,0%	66
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	10	34	12,5%	43,1%	78
Ulaştırma ve depolama	14	24	27,3%	47,7%	51
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	22	6,8%	45,5%	49
Finans ve sigorta faaliyetleri			0,0%	0,0%	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler		6	0,0%	21,7%	26
İdari ve destek hizmet faaliyetleri			0,0%	0,0%	5
Eğitim	3		20,0%	0,0%	16
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	6		27,8%	0,0%	20
Diğer hizmet faaliyetleri		4	0,0%	66,7%	6
MARDİN	**41**	**164**	4,1%	16,1%	**1018**

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Açık işlerin sektörlere ve cinsiyete göre dağılımına baktığımızda kadınlar için açık iş sayısı en fazla olan sektör 14 kişi ile ulaştırma ve depolama sektörüdür. Açık iş oranın kadınlar için en fazla olduğu sektör ise yüzde 27,8 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Erkekler için en fazla açık işin bulunduğu sektör 47 kişi ile imalat sektörüdür. Açık iş oranın erkekler için en fazla olduğu sektör 66,7 ile diğer hizmet faaliyetleridir.

Tablo 31: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Genel Toplam
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	12		26,6%	0,0%	46
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	5	24	7,1%	31,9%	77
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	2	18	1,8%	14,3%	129
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	9	7	11,0%	8,3%	80
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1	46	0,7%	30,4%	152
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI		18	0,0%	59,2%	30
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	12	49	2,3%	9,8%	503
YÖNETİCİLER		1	0,0%	50,0%	2
MARDİN	**41**	**164**	4,1%	16,1%	**1018**

Kaynak: Mardin İPTA 214

Açık işlerin meslek grubuna ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında kadınlarda en fazla açık işin en fazla olduğu meslek grubu büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Açık iş oranına bakıldığında kadınlar için yüzde 26,6 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubundadır. Erkekler için açık işlerinin en fazla olduğu meslek grubu tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu olduğu görülmektedir. Açık iş oranın en fazla olduğu meslek grubunun yüzde 59,2 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek grubunda olduğu görülmektedir.

Tablo 32: Cinsiyete Göre Açık İş Oranı

Cinsiyet	Genellestirilmis Toplam Acik Is Sayisi	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
Kadın	41	2329	1,7%
Erkek	164	24832	0,7%
MARDİN	**1018**	**27161**	**3,6%**

Kaynak: Mardin İPTA 214

Cinsiyete göre açık iş oranı incelendiğinde kadınlarda açık iş oranın yüzde 1,7 olduğu erkelerde ise bu oranın yüzde 0,7 olduğu görülmektedir. Mardin ilinin açık iş oranı ise yüzde 3,6'dır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Teminde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder.

İşin niteliklerine uygun eleman bulma konusunda işverenlerin sıkıntılar yaşadıkları yadsınamaz. Araştırma kapsamında işverenlerin, işveren yetkililerinin işe uygun nitelikte eleman bulamamasının nedenleri üzerinde durulmuştur. Eleman temininde güçlük çekilme nedenleri hakkında seçenekler sorulmuştur.

2014 İPA kapsamında Mardin'de ziyaret edilen işyerleri içinde temininde güçlük çekilen meslek bildiren işyeri sayılarını, temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımlarını, toplam içindeki ağırlıklarını, ana meslek gruplarına göre dağılımlarını ve temininde güçlük çekilme nedenleri ile il genelinde ihtiyaç duyulan meslekler haritasını çıkarmamıza yardımcı olacaktır.

Tablo 33: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (2014)

TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı				
İl-Türkiye Karşılaştırması	Mardin		Türkiye	
Sektör	Eleman Sayisi	Oran	Eleman Sayisi	Oran
İmalat	295	36,5%	111.361	39,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	6	0,7%	377	0,1%
İnşaat	76	9,3%	34.347	12,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	145	17,8%	48.979	17,3%
Ulaştırma ve depolama	102	12,6%	9.957	3,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	49	6,0%	21.918	7,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	0,7%	1.305	0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	49	6,1%	8.630	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11	1,3%	18.839	6,7%
Eğitim	39	4,8%	4.027	1,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	26	3,2%	7.960	2,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	7	0,9%	5.408	1,9%
Genel Toplam	810	100,0%	282.704	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 214

Temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımını incelediğimizde; hem Mardin'de hem de Türkiye'de imalat sektöründeki işyerlerinin eleman temin etmekte zorlandıkları görülmektedir. Mardin'de eleman temininde güçlük çekilen işyerlerinin yüzde 36,5'i, Türkiye'de ise yüzde 39,4'ünün imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Mardin ve Türkiye'de eleman temininde güçlük çekilen ikinci sektör toptan perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörüdür. Mardin'deki işyerlerin yüzde 17,8'inin, Türkiye'de ise yüzde 17,3'ünün bu sektörde eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Üçüncü sektör Mardin'deki işyerlerinin yüzde 12,6'sı, Türkiye'de yüzde 3,5'i de ulaştırma ve depolama sektörüdür. İlk üç sırada yer alan sektörlerdeki temininde güçlük çekilen meslekler, Mardin'de toplamın yüzde 66,9'unu oluşturmaktadır.

Tablo 34: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (2014)

TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı				
Mardin Geçen yılla Karşılaştırması	Mardin(2013)		Mardin(2014)	
Sektör	Eleman Sayisi	Oran	Eleman Sayisi	Oran
İmalat	350	25,4%	295	36,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	6	0,7%
İnşaat	215	15,6%	76	9,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	305	22,2%	145	17,8%
Ulaştırma ve depolama	200	14,5%	102	12,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	71	5,1%	49	6,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	12	0,9%	6	0,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	41	3,0%	49	6,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	0,2%	11	1,3%
Eğitim	31	2,2%	39	4,8%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	102	7,4%	26	3,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	38	2,7%	7	0,9%
Genel Toplam	1.368	100,0%	810	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 214

Temininde güçlük çekilen mesleklerin Mardin için sektörel dağılımlarının geçen yıl ile kıyaslarsak ilk dörtteki sektör aynı olmuştur. Fakat 2013'te üçüncü sırada yer alan inşaat sektörü 2014'te dördüncü sıraya gerilemiştir. 2014'te üçüncü sırayı ulaştırma ve depolama sektörü almıştır.

İmalat sektöründe temininde güçlük çekilen mesleklerde geçen yıla oranla 2014'te artış gözlenmiştir. Toptan perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, ulaştırma ve depolama ve inşaat sektöründe ise azalış görülmektedir.

Tablo 35: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları (2014)

MESLEK GRUPLARI	TGÇM Eleman Sayisi	Meslek Grubu İçersindeki Oransal Dağılım	Toplam Acik Is Sayisi	AÇIK İŞLERİN ORANSAL DAĞILIMI
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	40	4,9%	46	4,5%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	105	13,0%	77	7,5%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	54	6,7%	129	12,7%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	132	16,3%	80	7,8%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	71	8,7%	152	14,9%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	82	10,1%	30	3,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	324	40,0%	503	49,4%
YÖNETİCİLER	2	0,3%	2	0,2%
GENEL TOPLAM	810	100,0%	1.018	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Temininde güçlük çekilen meslekleri ana meslek gruplarına göre dağılımını incelediğimizde; Mardin'de yüzde 40 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ana

meslek grubunda eleman temininde güçlük çekildiği görülürken bu ana meslek grubundaki açık işler, açık iş toplamının yüzde 49,4'ünü oluşturduğu görülmektedir. Temininde güçlük çekilen ikinci ana meslek grubu yüzde 16,3 ile profesyonel meslek mensupları olurken bu meslek grubundaki açık işler, açık iş toplamının yüzde 7,8'ini oluşturmaktadır. Mardin'de temininde güçlük çekilen üçüncü meslek grubu ise hizmet ve satış elemanları meslek grubudur. Bu meslek grubundaki açık işler, açık iş toplamının yüzde 7,5'ini oluşturmaktadır.

Tablo 36: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları (2014)

SEKTÖRLERE GÖRE Toplam işveren TGÇM İşveren Sayı Ve Oranı			
MARDİN			
Sektörler	İşveren Sayısı	TGCM İşveren Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	0	0,0%
İmalat	134	40	29,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	1	100,0%
İnşaat	232	19	8,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	324	61	18,8%
Ulaştırma ve depolama	371	45	12,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	40	19	47,2%
Bilgi ve iletişim	5	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	3	50,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	5	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	16	40,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	29	3	11,1%
Eğitim	37	16	42,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	26	12	47,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	16	3	18,8%
Genel Toplam	1269	239	18,8%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Araştırma yapılan dönemde temininde güçlük çekilen meslekler sektörel bazda incelendiğinde, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe var olan bir işverenin temininde güçlük çekilen meslek beyanında bulunmuştur. İşverenlerin kendi sektörleri içinde; yüzde 50'si finans ve sigorta faaliyetleri, yüzde 47,8'i insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, yüzde 47,2 konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, yüzde 42,9 ise eğitim sektöründeki işverenler, tüm işverenlerin de yüzde 18,8'i temininde güçlük çekilen meslek beyanında bulunmuştur.

Tablo 37: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranları (2014)

TEMİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN ELEMAN SAYISININ MESLEK GRUPLARINA DAĞILIMI		
MESLEK GRUPLARI	TGÇM Eleman Sayisi	Meslek Grubu İçersindeki Oransal Dağılım
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	40	4,9%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	105	13,0%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	54	6,7%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	132	16,3%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	71	8,7%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	82	10,1%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	324	40,0%
YÖNETİCİLER	2	0,3%
GENEL TOPLAM	810	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Temininde güçlük çekilen meslekleri ana meslek gruplarına göre dağılımını incelediğimizde; Mardin'de yüzde 40 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ana meslek grubunda eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Temininde güçlük çekilen ikinci ana meslek grubu yüzde 16,3 ile profesyonel meslek mensupları oluşturmaktadır. Mardin'de temininde güçlük çekilen üçüncü meslek grubu ise yüzde 13 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubudur.

Tablo 38: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman sayısının Toplam Çalışan Sayısına oranları (2014)

Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranı			
Meslek Grupları	oplam Çalışan Sayı	Eleman Sayısı	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	1.267	40	3,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	2.452	105	4,3%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	6.173	54	0,9%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	15		0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1.712	132	7,7%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	3.104	71	2,3%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1.344	82	6,1%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	10.666	324	3,0%
YÖNETİCİLER	427	2	0,5%
GENEL TOPLAM	27161	810	3,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

İl genelinde çalışan sayısının fazla olduğu tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubuna baktığımızda temininde güçlük çekilen mesleklerin ikinci sırada bu meslek grubunda temininde güçlük çekildiği anlaşılmıştır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin birinci sırasında profesyonel meslek mensupları yer almaktadır. Çalışan sayısı olarak ikinci sırada yer alan nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda temininde güçlük çekilme oranı yüzde 0,9 iken üçüncü sırada yer alan sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda temininde güçlük çekilme oranı yüzde 2,3'dir.

Tablo 39: Mesleklere göre temininde güçlük çekme dağılımının geçen yıl ile karşılaştırılması (2014)

Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımı			
MARDİN	2014	MARDİN	2013
Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMAŞ	13,0%	Makineci (Dikiş)	7,0%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	9,5%	Tır-Çekici Şoförü	6,3%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	8,3%	Şoför-Yük Taşıma	4,2%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	4,7%	Muhasebeci	3,8%
SATIŞ DANIŞMANI	2,4%	Pazarlamacı	3,2%
ÖN MUHASEBECİ	2,3%	İş Makineleri Operatörü	2,5%
MUHASEBECİ	2,2%	Hemşire	2,3%
AŞÇI	2,2%	Sıvacı	2,1%
PAZARLAMACI	1,7%	Garson (Servis Elemanı)	2,1%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,5%	Ütücü	1,8%
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	1,5%	Diğer Taş Kesme Ve Oyma İşçile	1,7%
ASANSÖR GÖREVLİSİ	1,5%	Oksi-Gaz Kaynakçısı	1,7%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	1,5%	Satış Danışmanı	1,7%
MEKANİK BAKIM ONARIMCISI	1,4%	Değirmen İşçisi (Bulgur Kırma)	1,5%
DİŞ PROTEZ TEKNİSYENİ	1,3%	Seramik İşçisi	1,5%
DİĞER CAM VE SERAMİK FIRIN İŞÇİLERİ	1,3%	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Ö	1,5%
İNŞAAT MÜHENDİSİ	1,3%	Ağır Kamyon Şoförü	1,3%
DİĞER ELEKTRİK TEKNİSYENLERİ	1,1%	Sıhhi Tesisatçı	1,3%
HAMAL	0,8%	Aşçı	1,3%
DİREKSİYON EĞİTMENİ	0,8%	Ön Muhasebeci	1,3%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Temininde güçlük çekilen ilk 20 mesleğe bakıldığında 2013 yılında ilk sırada makineci (dikiş) mesleği yer alırken 2014 yılında ise dikiş makinesi operatörü-kumaş ilk sırada yer almıştır. 2014 ve 2013 yılında ikinci sırada tır-çekici şoförü mesleği yer almaktadır. 2013 yılında yüzde 4,2 oranla üçüncü sırada yer alan şoför yük taşıma mesleği 2014 yılında onuncu sırada olup yüzde 1,5 oranındadır.

Tablo 40: İşveren Büyüklüklerine Göre Tüm İşverenlerin TGÇM İşverenlerine oranı (2014)

	1-49			50+			GENEL		
SEKTÖRLER	Isveren Sayisi	TGCM Isveren Sayisi	ORAN	Isveren Sayisi	TGCM Isveren Sayisi	ORAN	Isveren Sayisi Toplamı	TGCM Isveren Sayisi Toplamı	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	0	0,0%	0	0	0,0%	3	0	0,0%
İmalat	111	28	25,7%	23	12	52,2%	134	40	29,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	1	100,0%	0	0	0,0%	1	1	100,0%
İnşaat	219	18	8,2%	13	1	9,1%	232	19	8,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	320	60	18,7%	4	1	25,0%	324	61	18,8%
Ulaştırma ve depolama	361	42	11,5%	10	3	33,3%	371	45	12,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	39	18	45,7%	1	1	100,0%	40	19	47,2%
Bilgi ve iletişim	4	0	0,0%	1	0	0,0%	5	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	3	50,0%	0	0	0,0%	6	3	50,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	5	0	0,0%	0	0	0,0%	5	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	16	40,0%	0	0	0,0%	40	16	40,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21	3	15,0%	7	0	0,0%	29	3	11,1%
Eğitim	34	15	43,8%	3	1	33,3%	37	16	42,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	24	11	47,6%	2	1	50,0%	26	12	47,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	16	3	18,8%	0	0	0,0%	16	3	18,8%
GENEL TOPLAM	1203	218	18,1%	64	21	32,8%	1269	239	18,8%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

50+ çalışanı olan işyerlerinde temininde güçlük çekilme oranı yüzde 32,8'dir. 50+ çalışanı olan işverenlerin sektörde temininde güçlük çekilen işverenin kendi sektördeki işverene oranına baktığımızda; konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe var olan bir işverenin işyerleri yani yüzde 100'ü, imalat sektörünün yüzde 52,2'si ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörünün yüzde 50'si güçlük çekmektedir.

Tablo 41: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenleri Durumu (2014)

Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılanma Durumu				
MARDİN				
	TGCM işveren Sayısı			
	Evet	Hayır	Kısmen	Genel Toplam
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	7	4	8	19
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	20	10	12	42
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	5	4	1	9
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	14	31	14	59
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	7	8	8	23
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	13	10	5	28
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	25	13	17	56
YÖNETİCİLER	0	1	1	2
GENEL TOPLAM	92	80	67	239

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Araştırma kapsamında işverenlere temininde güçlük çekilen meslekler için karşılayıp karşılayamadıkları sorulmuş, her 100 işverenden yaklaşık 38'i karşılayabildiği beyanında bulunmuştur. Hizmet ve satış elemanları meslek grubundaki temininde güçlük çektiğini belirten 100 işverenden yaklaşık 50'si karşılayabildiğini belirtmiştir.

Tablo 42: TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılımı (2014)

TGÇM Nedenlerinin Meslekİçindeki Dağılımı									
Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye /niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu	Genel Toplam
DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMA	100%	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	26%	48%	40%	20%	15%	3%	3%	6%	100%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	69%	92%	100%	31%	0%	0%	0%	0%	100%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	0%	100%	100%	0%	0%	11%	11%	0%	100%
SATIŞ DANIŞMANI	6%	94%	61%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
ÖN MUHASEBECİ	47%	88%	53%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
MUHASEBECİ	18%	94%	100%	0%	6%	0%	0%	13%	100%
AŞÇI	31%	94%	56%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
PAZARLAMACI	8%	46%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	36%	73%	28%	0%	0%	0%	0%	0%	100%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerini meslek bazında incelediğimizde, temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sırada bulunan dikiş makinesi operatörü-kumaş mesleğinde güçlük çekilme nedeni olarak yüzde 100 ile gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunmaması, bu meslekte işe başvuru yapılmaması ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmamasını göstermiştir. Makineci (Dikiş), garson (servis elemanı), muhasebeci ve pazarlamacı mesleklerin temininde güçlük çekilme nedeni olarak yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmıştır.

Tablo 43: TGÇM İşyerlerinde TGÇM Nedeni Dağılımı

TGÇM İşyerlerinde TGÇ Nedeni Dağılımı		
TGÇ Nedenleri	TGCM Isveren Sayisi	Oran
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	322	39,7%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	648	79,9%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	560	69,2%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	53	6,5%
Önerilen ücretin az bulunması	40	5,0%
Vardiyalı çalışma olması	7	0,8%
İşyerine ulaşım zorluğu	11	1,3%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	11	1,4%
Genel Toplam	810	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

İlde temininde güçlük nedenlerine baktığımızda işverenlerin yüzde 79,9'u gerekli mesleki beceriye sahip eleman olmadığını, yüzde 69,2'si yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması neden olarak belirtmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 39,7'si bu meslekte işe başvuru yapılmaması neden olarak belirtmektedir.

Tablo 44: TGÇM Oransal Dağılımı İl-Türkiye Karşılaştırması

TGÇM Oransal Dağılımı İl-Türkiye Karşılaştırması				
TGÇ Nedenleri	MARDİN	Oran	TÜRKİYE	Oran
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	322	39,7%	27018	37,5%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	648	79,9%	53180	73,9%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	560	69,2%	43439	60,3%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	53	6,5%	12583	17,5%
Önerilen ücretin az bulunması	40	5,0%	13552	18,8%
Vardiyalı çalışma olması	7	0,8%	3951	5,5%
İşyerine ulaşım zorluğu	11	1,3%	4542	6,3%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	11	1,4%	3929	5,5%
Genel Toplam	810	100,0%	72003	100,0%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Temininde güçlük çekilme nedeni olarak Mardin'de 100 işverenden yaklaşık 80'i, Türkiye'de 100 işverenden yaklaşık 74'ü gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması cevabını vermiştir. İkinci olarak Mardin'de 100 işverenden yaklaşık 70'i, Türkiye'de 60'ı yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması cevabını vermiştir. yüzde 0,8 oranla en düşük cevap Mardin'de vardiyalı çalışma olması iken, yüzde 5,5 ile Türkiye'de çalışma sürelerinin uzunluğu ve vardiyalı çalışma olması cevabı verilmiştir.

Grafik 15: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması (2014)

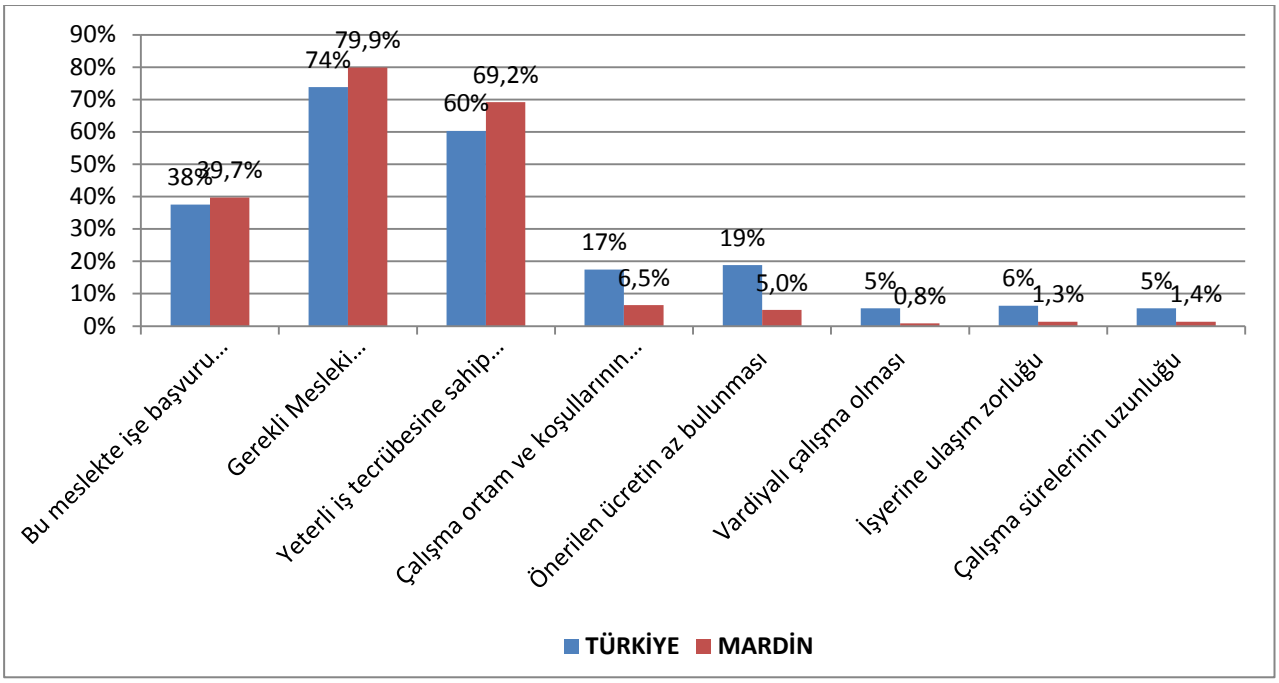

Kaynak: Mardin İPTA 2014

Türkiye'de ve Mardin'de temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk üç neden sırasıyla gerekli mesleki beceriye /niteliğe sahip eleman bulunamaması, yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılamamasıdır. Türkiye'deki ve Mardin'deki işverenlerin verdiği cevaplar paralel bir eğilim göstermektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisi 30 Haziran 2015 (bir yıllık) tarihi itibariyle ölçülmek istenmiştir. Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orana net istihdam değişim oranı (NİDO) denir.

Tablo 45: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları

SEKTÖRLER	Toplam Calisan Sayisi	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	26	0	0,0%
İmalat	4370	798	18,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9	0	0,0%
İnşaat	4001	135	3,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	5080	162	3,2%
Ulaştırma ve depolama	8814	52	0,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	669	52	7,8%
Bilgi ve iletişim	194	25	12,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	68	12	17,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	33	10	30,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	523	51	9,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1445	-211	-14,6%
Eğitim	870	7	0,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	844	45	5,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	215	8	3,7%
Genel Toplam	27161	1147	4,2%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle ilde Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) yüzde 4,2'dir. İlde NİDO değeri en yüksek sektör yüzde 30,8 ile gayrimenkul faaliyetler sektörüdür. İkinci sırada yüzde 18,3 oranı ile imalat sektörüdür. Bir yıllık dönemde gayrimenkul faaliyetler sektörü en fazla istihdamını artırmayı hedeflemektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründeki NİDO değeri yüzde 17,8 iken bilgi ve iletişim sektörünün de NİDO değeri yüzde 12,9'dir. Dikkat çeken nokta idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörün NİDO değerinin -%14,6 olmasıdır. Yani bu sektörde istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 46: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Toplam Calisan Sayisi	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	1267	73	5,7%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	2452	86	3,5%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	6173	-60	-1,0%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	15	3	21,1%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1712	114	6,7%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	3104	246	7,9%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1344	82	6,1%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	10666	603	5,7%
YÖNETİCİLER	427	0	0,0%
Genel Toplam	27161	1147	4,2%

Kaynak: Mardin İPTA 2014

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle ilde NİDO değeri en yüksek meslek grubu yüzde 21,1 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanlarıdır. İkinci sırada yüzde 7,9 oranı ile sanatkârlar ve ilgili İşlerde çalışanlar meslek grubudur. Dikkat çeken nokta, nitelik gerektirmeyen mesleklerin NİDO değeri negatif olmasıdır. Yani istihdam azalışı beklenmektedir.

İstihdam Artışı-Azalışı Beklenen Meslekler

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle Mardin'de en fazla istihdam artışı beklenen makineci (dikiş) mesleğidir. İlde en fazla istihdam artışı beklenen beş meslek sırasıyla; Makineci (Dikiş), beden işçisi (genel), kalite kontrolörü-kumaş, beden işçisi (inşaat), garson (servis elemanı)'dır.

Tablo 47: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

NET İSTİHDAM ARTIŞI OLAN MESLEKLER	NET İSTİHDAM AZALIŞI OLAN MESLEKLER
MAKİNECİ (DİKİŞ)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)
KALİTE KONTROLÖRÜ-KUMAŞ	TAKSİ ŞOFÖRÜ
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	DEPO HAMALI
GARSON (SERVİS ELEMANI)	DİREKSİYON EĞİTMENİ
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	ZİRAAT TEKNİKERİ
İNŞAAT KALFASI (GENEL)	ECZACI KALFASI
ÜTÜCÜ	MATEMATİKÇİ
SATIŞ DANIŞMANI	İŞ MAKİNELERİ YAĞCISI
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	ASANSÖR KURUCUSU VE BAKIMCISI/ELEKTROMEKANİK TAŞIYICILAR BAKIM VE ONARIMCISI

Kaynak: Mardin İPTA 2014

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle Mardin'de en çok istihdam azalışı beklenen meslek Temizlik Görevlisidir. İlde en çok istihdam azalışı beklenen beş meslek sırasıyla; Temizlik görevlisi, şoför (yolcu taşıma), taksi şoförü, depo hamalı, direksiyon eğitmeni'dir.

Tablo 48: 2014 ve 2015 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması

NET İSTİHDAM ARTIŞI		NET İSTİHDAM AZALIŞI	
2014	2015	2014	2015
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	MAKİNECİ (DİKİŞ)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
ELEKTRİK MONTÖRÜ-ÖLÇÜ ALETLERİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	ÇÖP KAMYONU SÜRÜCÜSÜ	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)
İNŞAAT KALFASI	KALİTE KONTROLÖRÜ-KUMAŞ	DİREKSİYON EĞİTMENİ	TAKSİ ŞOFÖRÜ
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	İNŞAAT BOYACISI/BOYACI-BİNA	DEPO HAMALI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	GARSON (SERVİS ELEMANI)	MERMER İŞÇİSİ	DİREKSİYON EĞİTMENİ
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	DIŞ TİCARET MESLEK ELEMANI	ZİRAAT TEKNİKERİ
BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI	İNŞAAT KALFASI (GENEL)	İNŞAAT KALIPÇISI (AHŞAP)	ECZACI KALFASI
AĞIR KAMYON İŞÇİSİ	ÜTÜCÜ	KAMYONET ŞOFÖRÜ	MATEMATİKÇİ
UN PAKETLEME İŞÇİSİ	SATIŞ DANIŞMANI	İNŞAAT DEMİRİ BAĞLAMA USTASI	İŞ MAKİNELERİ YAĞCISI
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	KAT GÖREVLİSİ-TEMİZLİK	ASANSÖR KURUCUSU VE BAKIMCISI/ELEKTROMEKANİK TAŞIYICILAR BAKIM VE ONARIMCISI

30 Haziran 2014 tarihi itibariyle istihdam artışı beklenen ilk üç meslek Beden İşçisi (inşaat), Elektrik Montörü-Ölçü Aletleri, İnşaat Kalfası'dır. 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle

istihdam artışı beklenen ilk üç mesleğe baktığımızda değişiklik olduğu görülmektedir. Bu meslekler makineci (dikiş), Beden İşçisi (Genel), Kalite Kontrolörü-Kumaş'tır.

30 Haziran 2014 tarihi itibariyle istihdam azalışı beklenen ilk üç mesleği sıralarsak Temizlik Görevlisi, Çöp Kamyonu Sürücüsü, Direksiyon Eğitmeni'dir. Buna karşılık 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle istihdam azalışı beklenen meslekler ise Temizlik Görevlisi, Şoför (Yolcu Taşıma), Taksi Şoförü'dür.

Grafik 16: Net İstihdam Artışı Veren İşyerleri İle Net İstihdam Azalışı Veren İşyerlerinin Toplam İşveren İçindeki Oranı

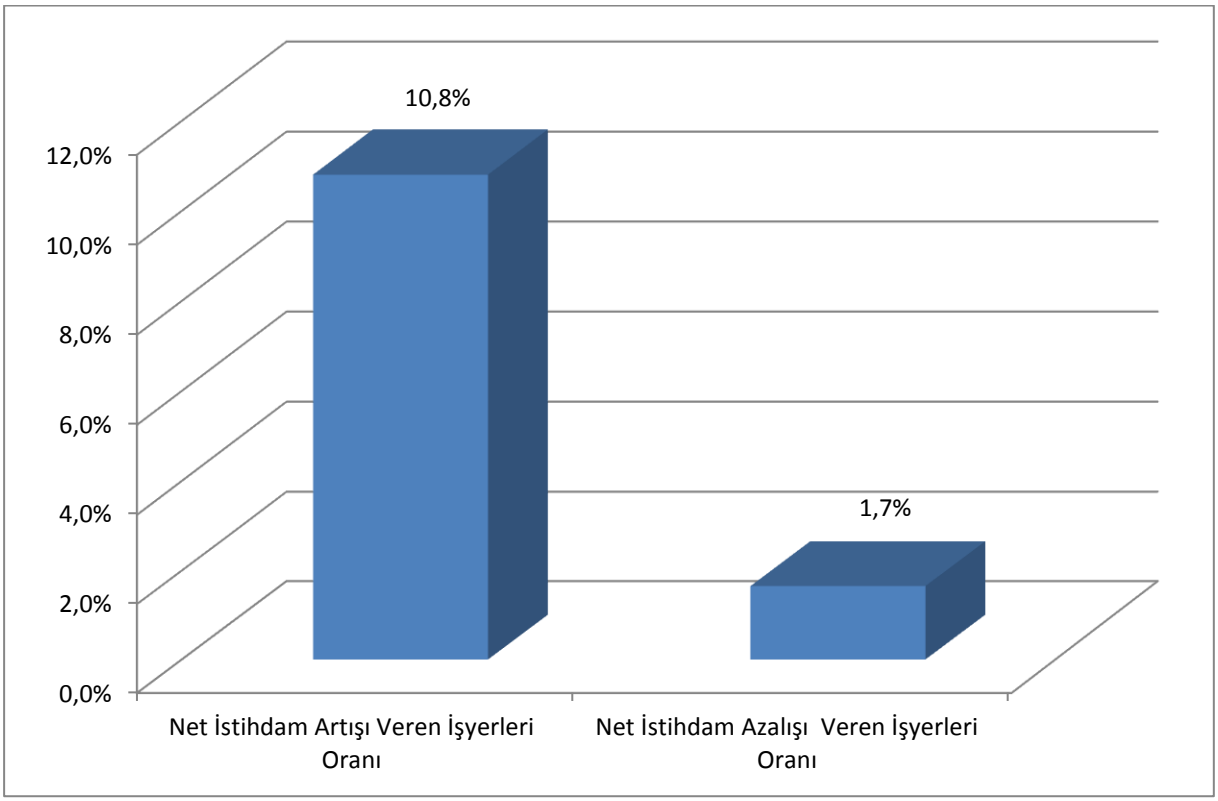

Kaynak: Mardin İPTA 2014

İlde net istihdam artışı veren işyerlerin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 10,8'dir. Yani yaklaşık her on işyerinin birinde artış beklenmektedir.

İlde net istihdam azalışı veren işyerlerinin toplam işyeri içindeki oranı yüzde 1,7'dir. Yani yaklaşık olarak her elli işyerinin birinde azalış beklenmektedir

SONUÇ

Mardin İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi 2014 Mayıs ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10+ çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

İlde 2013 yılında işsizlik oranı yüzde 20,6 olduğunu görmekteyiz. Yani çalışmaya hazır her beş kişiden biri işsiz. İŞKUR'da kayıtlı işsizlerden büyük bir bölümünün vasıfsız olduğunu görmekteyiz. Yani Mardin'de işsizlik kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı yaşanıyor. Zaten yapılan talep araştırmasında da hem açık işte hem de temininde güçlük çekilen meslekte işverenler öncelikle çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiği görülmüştür. Bu durumda İŞKUR'un mesleki kursların önemi ortaya çıkmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece yüzde 8,6'sı kadındır ve bu oran yüzde 26 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, finans ve sigorta faaliyetleri, eğitim sektörü, bilgi ve iletişim gibi daha çok daha yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Mardin'de ancak daha yüksek eğitim seviyesine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

2014 yılında İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 291'dir. Açılan kursların 14'ü istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. Kadınların istihdam garantili kurslara daha fazla yöneldiklerini görüyoruz. İstihdam garantili kursiyerlerin %58,1'i kadındır. Kadınların işe yerleştirilmelerinde kurslar vasıtasıyla yapılan işe yerleştirmeler önemli yer almaktadır.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. Mardin'de İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun beden işçisi mesleğinde kayıtlı olduğunu düşük düzeyli eğitimlidirler. Bu kişilerin

istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Mardin ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler ulaştırma ve depolama, toptan perakende ve ticaret, inşaat ve imalat sektörü olması sonucu en fazla açık iş ve temininde güçlük çekilen meslek de bu sektörlerde olduğu görülmektedir. Açık iş oranları itibariyle önde gelen imalat sektörüdür. Bu sektörü yüzde 6,8 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri izlemektedir. Turizm potansiyeli olan ilimizde konaklama ve yiyecek sektörünün işyeri sayısı bakımından istenilen düzeyde olmamasına rağmen bu sektörde açık iş oranının yüksek olması bu alanda mesleki eğitimi de bir ihtiyaç haline getirmektedir.

İmalat sektörü dışında en fazla çalışana sahip sektörlerin açık iş oranları düşük olduğu görülmektedir. Ulaştırma ve depolama sektöründe açık iş oranı yüzde 0,6, ticaret sektöründe yüzde 1,5'tir. Açık iş oranı Türkiye ortalamasına göre daha yüksektir. İlin açık iş oranı yüzde 3,6, Türkiye'nin yüzde 2,7'dir.

Ana meslek grupları itibariyle en yüksek açık iş oranının olduğu grup, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu mensuplarıdır. İkinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, üçüncü sırada profesyonel meslek mensupları meslek grubu yer almaktadır. Açık iş oranı yüksek mesleklerin büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek mümkündür.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde ilk sıralarda yer alan meslekler satış danışmanı, ön muhasebeci, , muhasebeci ve pazarlamacı gibi belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "fark etmez " olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte işe başvuru yapılmaması gelmektedir. İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında yine pazarlamacı ve ön-muhasebeci gelmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentileri olumludur. Özellikle imalat sektöründeki net istihdam değişim oranının yüzde 18,3 kişi olacağı beklentisi bu sektördeki işyerlerinin büyümeyi hedeflediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. İlde çalışan sayısı az olan gayrimenkul faaliyetler ve finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinin istihdamda artış beklediği sonucuyla bu sektörlerinde orta vadede gelişim göstereceği sonucu çıkarılabilir.

İlin sınır ili olması ve yakın olduğu ülkelerin içerisinde bulunduğu istikrarsız durum Mardin işgücü piyasasını olumsuz etkilemekte, göçler sonucu ucuz işgücü ve kayıt dışı çalışma büyük bir artış gösterdiği bir gerçektir. Mardin ilinin işgücü piyasasının olumlu yönde gelişmesi bölge ülkelerdeki var olan sorunların çözümüyle doğrudan bağlantılı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No				
İşyerinin Yasal Unvanı				
İşyerinin Tabela Unvanı				
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.				
	Evet	**Hayır**	**Fikrim Yok**	
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.				
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.				
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.				
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.				
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.				
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.				
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.				
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.				

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../	..... @.....	

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz.
(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)

Evet ☐

Hayır ☐

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. → **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	26			**0**	**0,0%**	**0,0%**
İmalat	134	4.370	698	295	**798**	**13,8%**	**18,3%**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	9		6	**0**	**0,0%**	**0,0%**
İnşaat	232	4.001	66	76	**135**	**1,6%**	**3,4%**
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	324	5.080	78	145	**162**	**1,5%**	**3,2%**
Ulaştırma ve depolama	371	8.814	51	102	**52**	**0,6%**	**0,6%**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	40	669	49	49	**52**	**6,8%**	**7,8%**
Bilgi ve iletişim	5	194			**25**	**0,0%**	**12,9%**
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	68	2	6	**12**	**2,2%**	**17,8%**
Gayrimenkul faaliyetleri	5	33			**10**	**0,0%**	**30,8%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	523	26	49	**51**	**4,8%**	**9,8%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	29	1.445	5	11	**-211**	**0,4%**	**-14,6%**
Eğitim	37	870	16	39	**7**	**1,8%**	**0,9%**
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	26	844	20	26	**45**	**2,4%**	**5,4%**
Diğer hizmet faaliyetleri	16	215	6	7	**8**	**2,7%**	**3,7%**
MARDİN	**1.269**	**27.161**	**1.018**	**810**	**1.147**	**3,6%**	**4,2%**